Yazı işleri :
E. U. Rs.
Harb Tarihi Dairesi

Harb Tarihi Vesikaları DERGİSİ

Basım işleri :
E. U. Basımevi
ANKARA

Yıl : 2 Mart - 1953 Sayı : 3

İÇİNDEKİLER

		Sahife
1 nci Bölüm	: Tarihî vesikalar hakkında açıklamalar	1
2 nci Bölüm	: Tarihî vesikalar	3

İLAN

1. Harb Tarihi Dergisinin 1, 2, 3 ncü sayıları, üç ayda bir çıkan Ordu Dergisine ek olarak yayınlanmış olup, bundan sonra yine her üç ayda bir yayınlanacak Harb Tarihi Vesikaları Dergisi, 4 ncü sayıdan itibaren müstakil olarak basılacak ve Ankara'da Erkânı Harbiyei Umumiye Basımevi ile İstanbul Askerî Basımevi satış yerlerinde satılacaktır.

2. Bu iki satış yerinden başka ayrıca Millî Eğitim Vekâletinin müsaadesiyle vilâyetlerde bulunan Millî Eğitim Vekâleti Yayınevlerinde de sattırılacaktır.

1 nci BÖLÜM

Tarihî vesikalar hakkında açıklamalar

Tarihî vesikalar ve bunlar hakkında açıklamalar

40 No. lı vesika:

İki sayılı "Harb Tarihi Vesikaları"Dergisinde çıkan 24 numaralı vesikaya Harbiye Nezaretinin 8/Temmuz/335 (1919) tarih ve Ş. 1 3997 sayılı yazısı - Sadaret makamının 14/Temmuz/335 (1919) tarih ve 286 sayı ile verdiği cevaptır. Bu durumu daha iyi tavzih için sırası gelince; "İngilizlerin 5/Temmuz/335 (1919) da Samsun'a kuvvet çıkarmaları isteğine karşı III ncü Kolordu Kumandanının mukavemete karar vermesi yüzünden ortaya çıkan buhrana ve bundan sonra da İngilizlerin yine 30/Ağustos/335 (1919) da bu isteklerini tekrarlamalarından mütevellit bu hâdise hakkında mütaakıp dergilerde izahat verilecektir".

41 No. lı vesika:

İki sayılı "Harb Tarihi Vesikaları" Dergisinde çıkan ve Harbiye Nezaretinin 21/Haziran/335 (1919) tarih ve bilâ numaralı "zatîdir" işaretli emirlerine - 25 No. lı vesika - XV nci Kolordu Kumandanının 22/Haziran/335 (1919) da verdiği cevaba aittir.

42 No. lı vesika:

İki sayılı "Harb Tarihi Vesikaları" Dergisinde yer alan 39 No. lı vesikadaki - Harbiye Nezaretinin 24/Temmuz/335 (1919) tarih ve 4350 sayılı tamimi - XV nci Kolordu Kumandanının 29/Temmuz/335 (1919) tarih ve 1169 sayı ile verdiği cevabı ihtiva eder (Harbiye Nezareti bu emri birliklere yazılı olarak göndermesine karşılık, ehemmiyetine binaen XV nci Kolorduya ayrıca aynı gün şifre ile göndermiştir).

43 No. lı vesika:

42 No. ile neşredilen XV nci Kolordu Kumandanlığının 29/Tem./335 (1919) tarih ve 1169 sayılı cevabının Harbiye Nezaretince 2/8/335 (1919) tarihinde Sadaret makamına takdim edildiğine dair yazılan tezkeredir.

44 No. lı vesika :

Sadrazam Damat Ferid Paşa, Paris'ten dönünce altı haftalık gaybubeti sırasında Anadolu'da ve Doğu vilâyetlerinde iğtişaşın başgösterdiğine dair vilâyetlere yaptığı tamim ve bunun ajanslar tarafından ilân edilmesi üzerine 3 ncü Ordu Müfettiş Vekili Kâzım Karabekir Paşanın Harbiye Nezaretine bu hususta yazdığı mütalâa olup, şifre ile çekilmiştir.

45 No. lı vesika :

Üçüncü Ordu Müfettiş Vekili tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen bu yazısına - 44 No. lı vesikaya - Harbiye Nazırı tarafından bâzı mütalâalar ilâve edilerek Sadaret makamına arzedildiğini belirtmektedir. "Harbiye Nezaretinin bu yazısında bahis konusu edilen Jandarma Müfettiş-i Umumisi Fransız Generali Folon'un raporları arşivde mevcuttur".

46 No. lı vesika :

Sadaret makamının - 44 ve 45 No. lı vesikalarda gösterilen - 3 ncü Ordu Müfettiş Vekili ile Harbiye Nezaretinin mütalâalarına verdiği cevaptır.

47. No. lı vesika :

46 No. lı vesikayı teşkil eden Sadaret makamı yazılarının birliklere tamimine dairdir.
(Harbiye Nezareti Sadaret makamının bu yazısını parantezler içine alınan cümleleri yazmıyarak birliklere tamim etmiştir).

48 No. lı vesika :

Bu vesika, mukarrerat-ı hükûmete muhalif ef'al ve hareketlerinden dolayı Mustafa Kemal Paşa ile Rafet Beyin derdestleriyle İstanbul'a izamlarının Babıâlice tensip edildiğine dair olup, bu emrin infazı için Harbiye Nezaretinin XV nci Kolorduya verdiği emirle XV nci Kolordu Kumandanının bu emre verdiği cevabı ihtiva eder.

49 No. lı vesika :

Bahrisiyah İngiliz Kumandanı General Milne'nin imzasını taşıyan ve İngilizce aslı arşivde bulunan bu vesika, her nekadar Erzurum'da mütareke şartlarına riayet edilmediğine dair bir şikâyeti ifade ediyorsa da, metin içinde: "... Kâzım Paşa Hükûmet-i Osmaniye tarafından duçar-ı mücazat olan ve tevkıfi için fiilen hiçbir tedbirde bulunmıyan Mustafa Kemal Paşa ile dahi yakından teşrik-i mesai etmektedir..." kaydı bulunduğundan bu vesikanın da dergiye konulması faydalı görülmüştür.

50 No. lı vesika :

3 ncü Ordu Müfettiş Vekili Kâzım Karabekir Paşanın Erzurum Kongresi hakkında Sadaret makamına ve Harbiye Nezaretine şifre ile verdiği malûmatı ihtiva etmektedir.

51 No. lı vesika :

3 ncü Ordu Müfettiş Vekili Kâzım Karabekir Paşanın Erzurum Kongresinin sona erdiğini, ecnebi mümessilleriyle makamatı âliyeye çektikleri ve kendisine verdikleri beyannamenin bir suretini Harbiye Nezaretine takdim ettiğine dair telgraf suretidir.

52 No. lı vesika :

Ordu Müfettişliklerine verilen salâhiyetlerin - 1 No. lı Dergi'de 3 No. lı vesika - kaldırıldığına ve Müfettişliklerin de Ordu Kumandanlıklarına tahvil edildiğine dair Meclis-i Vükelâ kararının Sadaret makamı tarafından Harbiye Nezaretine tebliğini gösteren tezkere suretidir.

53 No. lı vesika:

Harbiye Nezaretinin Ordu Müfettişliklerine verilmiş olan salâhiyetlerin kaldırıldığı ve bu Müfettişliklerin Ordu Kumandanlıklarına tahvil edildiğine dair Sadaret makamının 29/Temmuz/335 (1919) tarih ve 499 sayılı hususi işaretli emrinin süratle bir karara bağlanması zımnında Harbiye Nezaretinin 7/Ağs./335 (1919) tarih ve Ş. 1 4575 sayılı Şûrayi Askerî Riyasetine yazdığı tezkere suretini göstermektedir.

54 No. lı vesika :

Harbiye Nezaretinin 14/8/335 (1919) tarih ve Ş. 1 4820 sayılı yazının 1 nci, 2 nci Ordu Müfettişlikleriyle XIII ncü Kolordu Kumandanlığına, Müfettişliklerin Mülkiye memurlarına talimat verme salâhiyetinin Meclis-i Vükelâ kararıyle kaldırıldığına dairdir.

55, 56 ve 57 No. lı vesikalar :

I nci, II nci ve III ncü Müfettişliklerin lâğvına dair İrade-i Seniyyeye, bu İrade-i Seniyyenin tasdikli suretinin muktezasının ifası maksadiyle Harbiye Nezaretine takdimine ve Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Riyasetinin de Müfettişliklerin lâğvedildiğine dair Harbiye Nezareti daire ve sınıf müfettişliklerine yaptığı tamime aittir.

58, 59 ve 60 No. lı vesikalar :

Müfettişliklerin lâğvından iki gün sonra da yâni 18/Ağustos/335 (1919) da Ordu Kumandanlıklarının lâğvedildiğine dair İrade-i Seniyye suretini, bu İrade-i Seniyyenin tasdiklı suretinin muktezasına himmet buyurulması maksadiyle Harbiye Nezaretine sunulduğunu ve Harbiye Nezaretinin III ncü Kolordu Kumandanlığının lâğvedildiğine dair Kolordu Kumandanlıklarına, Harbiye Nezareti dairelerine ve Harbiye Nezareti sınıf müfettişliklerine yaptığı tamimi göstermektedirler.

Yayınlanan tarihî vesikalarda imzası olan Harbiye Nazırı ile Erkân-ı Harbiyei Umumiye Reislerinin doğru olarak anlaşılması maksadiyle:

Mondros Mütarekesinden İstanbul'un Millî idareye intikaline kadar İstanbul Hükûmetinin, Harbiye Nazırı ve Erkân-ı Harbiyei Umumiye Reislerinin kimler olduğu ve hangi tarihlerde vazife başında kaldıkları aşağıdaki listede gösterilmiştir:

Ahmet Izzet	(Paşa)	14/1. Teşrin/334
Abdullah	"	11/2. Teşrin/334
Cevat	"	19/1. Kânun/ 334
Ömer Yaver	"	13/2. Kânun/335
Ferid (Liva)	"	25/Şubat/335 : 4/Mart/335
Abuk Ahmet	"	10/Mart/335
Şakir	"	2/Nisan/335
Şevket Turgut	"	19/Mayıs/335
Ferid (Liva)	"	29/Haziran/335 (Tekrar)
Nâzım	"	21/Temmuz/335
Süleyman Şefik	"	13/Ağustos/335
Cemal Mersinli	"	2/1. Teşrin/335
Salih	"	21/2. Kânun/336 Vekâleten (Bahriye Nazırı)
Fevzi	"	3/Şubat/336 Mareşal
Fevzi	"	8/Mart/336 "
Damat Ferit	"	8/Nisan/336 Vekâleten Kara Sait Paşa. 8/Nis./336 : 18/Nis./336. Vekâleten namına Ahmet Hamdi 10/Haziran/336 : 17/ Tem./336.
Hüsnü	"	28/Ağustos/336
Ziya	"	22/1. Teşrin/336 : İstanbul'un Millî İdareye intikaline kadar - 338.

ERKÂNI HARBİYEİ UMUMİYE REİSLERİ

Cevat	(Paşa)	3/2. Teşrin/334
Fevzi	"	24/1. Kânun/334 (Mareşal Fevzi Çakmak)
Cevad	"	14/Mayıs/335 (Tekrar)
Hâdi	"	2/Ağustos/335
Fuat	"	12/Eylûl/335
Cevat	"	9/1. Teşrin/335
Şevket Turgut	"	16/Şubat/336
Nazif (Vekil)	"	11/Nisan/336
Hâdi	"	2/Mayıs/336
Ahmet Hamdi	"	13/Mayıs/336
Zeki	"	23/1. Teşrin/336 : İstanbul'un Millî İdareye intikaline kadar - 338.

DÜZELTME :

1. Eylûl 1952 tarih ve 1 sayılı Harb Tarihi Vesikaları Dergisi, 9 ncu sayfasının izahat kısmında gösterilmiş olan, 9 ncu Ordu Müfettişliği karargâh subayları arasında Üsteğmen Hikmet Gerçekçi (halen Askerî Yargıç, Tümg.) ve Teğ-

men Muzaffer (uzun müddet Atatürk'e emirsubaylığı yapmıştır) isimlerinde iki subay daha olduğu anlaşılmıştır. Üsteğmen Hikmet Gerçekci bilâhare 3 ncü Kolordu Kumandanı Refet Beyin yaverliğine ayrılmıştır.

2. Aralık 1952'de yayınlanan 2 sayılı Harb Tarihi Vesikaları Dergisinde 28 : 30 ve 34, 35 sayılı vesikalardaki Ferid imzası, yanlış olarak Damat Ferid Paşa diye yazılmışsa da (Damat Ferid Paşa bu tarihlerde değil, 8/Nisan/336 : 28/Ağustos/336 tarihleri arasında aynı zamanda Sadaret de uhdesinde olmak üzere Harbiye Nazırlığı yapmıştır.) yapılan inceleme sonunda, o tarihte Harbiye Nazırı Damat Ferid Paşa olmayıp, Mirliva Ferid Paşa (Müşarünileyh 29/Haz. : 21/ Temmuz/335 tarihleri arasında ikinci defa Harbiye Nazırı bulunduğundan) olduğu anlaşılmıştır.

---

2 nci BÖLÜM

Tarihî vesikalar, faksimileler ve bunların Türkçeye çevrilmiş metinleri

Vesika No : 40

دائرهٔ عدلیه

امور مهمه نمره‌سی

٤٨٦

جزء نظارت عالیه‌سنه

سعادتلو افندم حضرتلری

٨ محرم سنه ٢٩٩٧ تاریخلی و ٤٩٧ نمره‌لو تذکره‌ده «اوچنجی قولاردوغوماننك مقاومته قرار ویرمه‌سی ایچون ٢١ حزیران سنه ٤٢٨ تاریخلی و ٤٢٨ نمره‌لو مقام عالی جزء تبلیغ بورلمش اولان هشت وکلا قرارنك اوچنجی مادّه‌سی مخصوصه‌سنده کرجیستان قبائل نظیره‌سی کوریه بولاده‌نك بکزه‌دیغی مجلس وکلاجه تذکره‌ده مخصوصه قطعات تبلیغ اولنمامه نظارت عالیه‌جه قرار ویرلمش ایسه‌ده داخلیه نظارتنه ویلایته بو مقدار ایله تبلیغ ایدلمش بولنه‌یه‌جغنه طبیعی اولدیغی قوماندانلر بوطه آکاه ایدلمشدر» بیورلمش و «هر هانکی بر محلی اشغال ایده‌جك اشتدوغونه قاریشی عسکر مقابله‌سنه قیام ایتمه‌ك واعلان محاربه‌ده بولنمش اولدیغی جهتله اشغال قاریشنده مقاومت ایچون ویریله‌جك قرارك نظارتجه مفید دیغر قبائل نظیره‌سی کوردیکنه بنا بوکبی احوالك اولدیغی محقق اولمه‌سی مقدمه نظاریه ویرمه‌ك ذوضعیت حاضره مملکت ایچنده دولتلو مقابله طریقنك محذورلری حقنده مجلس وکلانك سجاحه نظارتی طرفنه نظر دقتی جلبه احتیاجی اولدیغی کبی عسکری قوماندانلرینك بالجمله حرکات واجراآتی کندی جهتی بولنه جزء نظارتك اوامرینه بنا اعمال لازم کلدیکنه ایچون قولاردوغوماننك مقاومت لزومی داخلیه نظارتجه ماموریه‌سی مکلف نظامات دائره‌سی تبلیغاتنه تخراج قالقشمی ونظارت عالیه‌جه بو تخراجك محل کوریلمی وتبلیغات مذکوره‌نك مخاطبی اولان ماموریه‌سی بو تبلیغاتنه مقاومت مقتضای تخراجنه طرفی حالده بو قاطخ اولدیغی ماموریه عسکریه‌نك مقاومت مقتضای تخراجك ایفاسی سبیله نقل بولمقده بر قوای موثره طرفنه محتلفه عسکر اخراجی تقدیرنده قوای عسکریه عثمانیه‌نك مدافعه‌سی کیفیتی ایله بو بادی تجاوزه قاریشی اتخاذ اولنمق بر واجب اولوب مدافعه‌نك تشکیلی بو یاده عساکری مدافعه‌ده بولنه‌جغی غایت ایجابات وآنجه وجهانی مستحصل جهتله عبارتدر بو قسم بوکونکی قوه عسکریه قلیلدر. قوای عظیمه اشتدوغی قاریشی موقع عدوا قانونه‌سی نمای غایت ایجابات وآنجه وجهانی مستحصل جهتله عبارتدر بو قسم بوکونکی قوه عسکریه قلیلدر. قوای عظیمه اشتدوغی قاریشی موقع مدافعه‌ده بولنه‌جغی مسلمدر. باب عالیجه محتاط نزدنی دائره سیاسیه‌سی بو قبیل تجاوزاتك اوکی آلنمه‌سی زمانه‌ده هر دولتنه هر نوع ایدلمه اولدیغی ازاهر بیان بولنمشدر. انجق نظارت عالیه‌نك تبلیغ ایدلمش براو اولدیغی حالده قطعاته قوماندانلری داخلیه نظارتك ماموریه‌سی کوندرمکه تعلق اطلاع واستشاره وظیفه عسکریه‌لری اطاعت عسکریه‌نك خلافنه قطعیا وقایعی اسبابك اشکالی موقع حکم عدیه نظارتجه هیچ بر اراده افندمز اولمیه‌جغی اولدیغی ازاهر بیان بولنمشدر.

١٤ محرم سنه ٢٩٩٧

صدر اعظم وکیلی
شیخ الاسلام

ارکان حربیه عمومیه دائره‌سی
٢٥/٧/٢٧

٤٨٥

٢٢/٧/٢٩

VESİKA NO.: 40

Babıâli
Daire-i Sadaret
Umur-u Mühimme Kalemi
486

R. P.
Ş. 1'de 28 - 7

Harbiye Nezareti Aliyyesine

Saadetlû Efendim Hazretleri

8/Temmuz/335 tarihli ve 3997 numaralı tezkere-i aliyyelerinde "Üçüncü Kolordu Kumandanının mukavemete karar vermesine saik 21/Haziran/335 tarihli ve 428 numaralı makam-ı âciziye tebliğ buyurulan Heyet-i Vükelâ kararının üçüncü maddesi neticesidir. Gerçi gayrikabil-i tatbik görülen bu maddenin birkere daha Meclis-i Vükelâca tezekkür olunmaksızın kıtaata tebliğ olunmasına Nezaret-i âcizice karar verilmiş ve bugüne kadar tebliğ olunmamış ise de Dahiliye Nezaretinden vilâyetlere bu mukarrerat tebliğ edilmiş bulunduğundan tabiî olarak kumandanlar buna agâh olmuşlardır" buyrulması ve "herhangi bir mahalli işgal edecek itilâfiyuna karşı askerle mukabele fesh i mütareke ve ilân-ı muhasama demek olacağı cihetle işgal karşısında mukavemet için verilen kararın Nezaretce muzır ve gayrikabil-i tatbik görüldüğünden bahsile bugibi ahvalin önüne münhasıran siyasetle geçmek lüzumu hakkında nasayih dermeyan edilmesine ve vaziyet-i hâzıra-i memleket icabiyle Devletlere kuvvetle mukabele tarikının mahzurları hakkında Meclis-i Vükelânın seyyima Harbiye Nezareti tarafından nazarı dikkati celbe ihtiyacı olmadığı gibi askerî kumandanların bilcümle harekât ve icraatını kendi mercii bulunan Harbiye Nezaretinin evamirine bina etmek lâzımgelirken Üçüncü Kolordu Kumandanının mukavemet lüzumunu Dahiliye Nezaretinin Memurîn-i mülkiyeye hitaben vâkı olan tebligatından istihraca kalkışması ve Nezaret-i Aliyyelerince de bu istihracın muhik görülmesi ve tebligat-ı mezkûrenin muhatabı olan memurîn-i mülkiyece bu tebligattan mukavemet mânası istihraç edilmediği halde buna muhatap olmayan memurîn-i askeriyenin mukavemet mânasını istihracetmek istemesi şayan-ı nazar bulunmakla beraber Kuvvayı Mu'telife tarafından mevaki-i muhtelifeye asker ihracı takdirinde Kuvvayı Askeriye-i Osmaniyenin müdafaası keyfiyeti ise Yunan tecavüzüne karşı ittihaz olunmuş bir karar olup müdafaanın şekli de Yunan asâkiri Konferans tarafından karara iktıran etmiyen havaliye tecavüzettiği takdirde kuvve-i askeriyemiz hemen terk-i mevki etmiyerek alâ-kaderülimkân müdafaada bulunması ve mukabil kuvvet adeden faik ise teması kaybetmemek ve esliha ve cepanesini müstashiben ricat etmekten ibaretti. Yoksa bugünkü kuvve-i askeriye-i kalîlemizin Kuvvayı Azîme-i İtilâfiyeye karşı mevki-i müdafaada bulunamıyacağı müsellemattandır. Babıâlice Mümessiller nezdinde vesait-i siyasiye ile bu kabîl tecavüzatın önü alınmak üzere hertürlü teşebbüsata da tevessül edilmekte olduğu âzade-i beyan bulunmuştur ancak Nezaret-i Aliyyelerinden tebliğ edilmiş bir emir olmadığı halde kıtaat kumandanları Dahiliye Nezaretinin memurîn-i mülkiyeye gönderdiği telgrafa ıttıla ve istinadile vazife-i askeriyelerini ona göre tâyin etmeleri ve mafevkten emir almadıkça sırf idare-i mülkiyeden tereşşüheden havadisin kumandanlarca düsturül'amel tutulması

muvafık-ı kanun olmadığından itaat-i askeriyenin halelden kat'iyyen vikayesi esbabının istikmali menut-ı himemi aliyye-i Nezaretpenahîleridir Olbapda irade Efendimindir 15/Şevvâl/337 : 14/Temmuz/335.

Sadrazam Vekili
Şeyhülislâm

Mustafa SABRİ

29/7/35

I

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Dairesine
27/7/35 Ş. 435

Vesika No : 41

(14)

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

ارزومدرسن

بو بابده‌کی تمنیات طورغود پاشا حضرتلرینه سوردم شفاهی.

ذات مخصوصه.

اوته‌دنبری تاجزاده حقده‌کی توجه سنیه‌نک شدتی اداده‌سنه جاجزم. شو اره‌لرده بنده‌کزک ارزومدر آرطاغم ناخال تلافی دخاتی سبب ولرجقدر. خواهش‌دارم وظیفه‌یه جا مناسب کوره دخی‌ورلسون. بولن تومانه‌نک حده‌سیله و بر برینه ایلاوه‌ده تیالرینی حویله دهاقولاوه‌لو و مقوحه ایدیلمکز قناعتی‌نی و حسن ادراکنی مداخول حسنه ایفای وظیفه‌یه مانع اولمسنه بسته بر سبب یوقدر مطلقاً باشانک مقتضاسنه انقیاد تلاقی اولنجقدر. خواهش‌دارم بو بابده بیوکلی مطلعیاً وظیفه‌نی حسن بعاینه اصالة تعیینی وفقط بسته ایلاوه‌لو اولمیوب دخی تمنیاتی دخاموزبای ریسنه تعیینی اولمسی دخی ایلاوه‌لرک ریاست اعلاسی اولدقم ایچون عرض ایدرم.

تمنا حسن عبدلو
قاضم قره بکر

بو بابده شفاهاً نه یاپیلیور.

VESİKA NO.: 41

Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Şifre Kalemi

Erzurum'dan
Harbiye Nazırı Şevket Turgut Paşa Hazretlerine mevrut şifredir

Zate mahsustur.

Ötedenberi âcizleri hakkındaki teveccüh-ü sâmilerinin şükrünü edadan âcizim. Şu aralık bendenizin Erzurum'dan ayrılmaklığım nâkabil-i telâfi vahameti mucibolacaktır. Kolorduya vekâlet edecek münasip kimse dahi yoktur. Büyük kumandanların sırasiyle ve birer bahane ile ortadan kaldırılması suretiyle daha kolay mahv-ü münkariz edileceğimiz kanaati umumu sarsmış olduğundan meğer ahval-i sıhhiyesinin ifayı vazifeye mâni olmasından başka bir sebep yoksa Mustafa Kemal Paşanın Müfettişlikten infikâki tehlikeli olacaktır. Kolordu Erkân-ı Harbiye Reisvekili Mustafa Bey vazifesini hüsnüifa ettiğinden asaleten tâyinini ve fakat başka Erkân-ı harb olmadığından daha kıdemsiz Binbaşı veya Yüzbaşı rütbesinde hiçolmazsa dört Erkân-ı harbin sürat-i izamını son derece istirham eylerim. 22/Haziran/35

15. K. K. Mirliva
Kâzım Karabekir

Bahri

Birinci Şube muamelesini yapıyor.

Vesika No : 42

٤٥٢٤

ارخودمده : ٢٨٩١٠

حربیه نظارت جلیله سی مورود

بلا نومرولی ایکی قطعه شیفره لی امر تلغرافی داخلنده معروضه قالدیغی احوال معلومه دولایسیله استانبولده ولایات شرقیه مدافعهٔ حقوقه ملیه جمعیتی تشکل ایتمه ایچون بونلک ولایات سته ده یرلرده شعبه لری وار ایمش دیو بونلری حکومت بیلیو ایچون ارجیلن حضرت ده اشغالی ناکلانیسی و ولایات شرقیه نک ارمنیلره ویریلجکی شایعاتی و ارمنیلرک اسلامده قارشی یاپدقلری مظالم و تجاوزاتک کوندکجه تزاید و حدود حزه قدر سرایت ایتمسی و سیواس قدر کیده جکلری بلا یرده سویلنمکده بولنمالی خلقنده کی خوف و اندیشه یی ازدیاد دی و ولایات شرقیه مدافعهٔ ملیه جمعیتلرنده انتخاب اولنجه مرخصلری برآیه طویلامغه مجبور ایتدی ائشته بو مقصدله ولایات شرقیه والوئ مستقل مدافعهٔ حقوقه ملیه جمعیتلری نامنه انتخاب اولنان مرخصلر ارخودمه کلدی بو صورتله تشکل ایدن قونفره عیدلی کوننده افتتاح حال انعقاد و مذاکره ده بولنیور قونفره معروف و صاحب کلام و نفوذ علما و حقوقشناسانده و رجال معتبره دن مرکب بر هیئت مقتدره حالنده اولدیغنی عموم نظرنده قوة العاده عطف قیمت و اعتبار اولندیغنی کوریورم تعقیب ایتدکلری غایه وطن و ملتک سعادت و سلامتی تأمینده بشقه بر شی دکلدر و مقصدلرینی اجیون اولمه رحمه هر طرفده نشر ایتمشلردر بو اجتماعده غیر قانونی بر حال اولدیغنی و قونفره یی تأسیس دکشاد ایتمک خصوصنده قانون اساسینک بونکا مخالف مادده سنه استناد ایدلدیکنی حقوقشناسلره و قانونه شناسانده تحقیق ایتدم

درت آی صکره طویلانمز قانونه اساسینك بدنجی ماده‌سی دموجنجه شاه مشروطیتنه
اولان محبت ملی‌یی کورمیه جسارت دکیشمه حکومتلرك نه‌کبی بر سیاست تعقیب
ایتدکلری بیلمیه دبوکا رغماً شرقده وغربده جریان ایدن خونین حادثه‌لری دخی طرفنه
داخل کیرمه جانخراشه خبرلری محافظهٔ ناموس وحیات اندیشه‌سیله تعقیب ایدن
ملت نوبه عزم . املی بر تنفسهٔ امید و خلاص اطرافنده طویلامغه مجبور اولدیغی
کوردیلر عاجزلری اوته دنبری اردونك سیاسی جریانده قایلمشك ان قوتلی و
بی آمانه علیهدارلری‌یم دقول اردومك دخی سیاستده بیچه بر علاقه‌سی اولمامقدبرابر
وطن وملتك نجات و عاقبتنه دائر بیچه بر طرفده بر نقطهٔ نظر اتخاذ حسبیله بو
مقدس طوپراغك دبو انا ملتك بر فرد حساس مدافعی اولان اردو جریانه مداخله
ایتمی مخالف بر وضعیت احداث ایتمك بیله بیك تهلکه‌لی اولور مشروطی وقانونی اولرق
تشکل ایتمش اولان بو قوتلره یه مداخله ایتمك بر حق قانونی بولمدیغی بو کبی حالده چاره‌سازلر
اولمه‌دن بو جریانلر منسوبی ده سوء حادثات ایله وطنك اندیشه مقدراتیله علاقه‌دار
اولمقده کنیلرینی منع ایده مدکلرنه بو کبی مشروع ملی قوتلره قارشی یك جرمکار اولدقلرینی
کوریورلر احوال واسباب معروضه‌یه بنا دکل قوتلره نك دهابارك و دها
محکم م ت ال م بر شکل المسنه میدانه ویرمامك جهتنه رجال مسئوله حاضره‌مزك
بلا اقامهٔ وقت مجلس مبعوثانك اجتماعه دعوتی بالفعل تأمین و حتی تقدیمه
اتیمسیله قابل اولاجغی فکر دقناعتنده اولدیغمزی عرض ایدرم و بو صورتله ذاتاً
الام ملت چاره‌ساز اولمه امیدیله حکومتمزك ده حرمت وحمیت

مقابله ایله یکوجود اولارق استقبالی رها ایمهو شاهانه جیزه جکلنه
بو وظیفهٔ مرؤسه و مرضیه بذل همت بیوره جهه دوانمك نزد الهیه و نظر
امتده قربت اولمجغی درینه برحرمت و صفوتله علاوهٔ عرصه ایلدم
حرکات.

١١٦٩

٢٥ ه ١٥ ه

٢٥ کوز
٢٩
١ عمومی

ورودی

کاظم قره بکر

ارکان حربیهٔ عمومیه دائره

٢٥/٨٢

٨٢

1 nci Şube : 4524 Ş. 1'de 20 - 8
M/2910

R

Erzurum'dan
Harbiye Nezaret-i Celilesine mevrut şifredir

C : 24/Temmuz/35 bilâ numaralı iki kıta şifreli emr-i telgrafiye.

Vatanın mâruz kaldığı ahval-i malûme dolayısiyle İstanbul'da Vilâyat-ı Şarkıye Müdafaa-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti teşekkül etmiş idi bunun vilâyat-ı sittede birer şubeleri var idi ve bunları Hükûmet biliyor idi. İzmir'in haksız yere işgal-i nagehanisi ve Vilâyat-ı Şarkıyenin Ermenilere verileceği şayiatı ve Ermenilerin İslâmlara karşı yaptıkları mezalim ve tecaviizatın günbegün tezayüt ve hududumuza kadar sirayet etmesi ve Sıvas'a kadar gideceklerini bilâperva söylemeleri bu havali halkındaki havf-ü endişeyi artırdı ve Vilâyatı Şarkıye, Müdafaa-i Milliye Cemiyetlerinden intihabolunacak murahhasları biraraya toplamağa mecbur etti. İşte bu maksatla Vilâyat-ı Şarkıye ve elviye-i müstakille Müdafaa-i Hukuk-u Milliye Cemiyetleri namına intihabolunan murahhaslar Erzurum'a geldi; bu suretle teşekkül eden Kongre îdimillî gününden itibaren hali in'ikat ve müzakerede bulunuyor. Kongre maruf ve sahib-i kelâm ve nüfuz-u ulema ve hukukşinasândan ve rical-i mutebereden mürekkep bir heyeti muktedire halinde olduğunu ve umum nazarında fevkalâde atfıkıymet ve itibar olunduğunu görüyorum, Takibettikleri gaye Vatan ve Milletin saadet ve selâmetini teminden başka birşey değildir ve maksatlarını açık olarak hertarafta neşretmişlerdir. Bu içtimada gayrikanunî bir hal olmadığını ve Kongreyi tesis ve küşadetmek hususunda Kanun-u Esasînin yüzyirminci maddesine istinadedildiğini hukukşinâsan ve kanunşinâsandan da tahkik ettim. Dört ay sonra toplanması Kanun-u Esasînin yedinci maddesi ve mucibince şân-ı Meşrutiyetten olan Meclis-i Millîyi görmiyen, sık değişen hükûmetlerin negibi bir siyaset takip ettiklerini bilmiyen ve buna rağmen şarkta ve garpta cereyan eden hunîn hâdiseleri ve hertaraftan dahile giren canhıraş haberleri muhafaza-i namus ve hayat endişesiyle takibeden millet bütün azm, emelini bir nokta-i ümmit ve halâs etrafında toplamağa mecbur olduğu görülüyor; âcizleri ötedenberi Ordunun siyasî cereyanlara kapılmasının en kuvvetli ve bîaman aleyhdarıyım ve Kolordunun dahi siyasetle hiçbir alâkası olmamakla beraber, Vatan ve Milletin necat ve âkıbetine dair hiçbir taraftan bir nefha-i tatmin zuhûr etmemesi hasebiyle bu mukaddes toprağın ve bu anamilletin bir ferd-i hassas müdafii olan Ordu cereyanına müdahale hattâ muhalif bir vaziyet ihdaseylemek bile pek tehlikeli olur. Meşrutî ve kanunî olarak teşekkületmiş olan bu Kongreye müdahale için bir hakkı kanunî bulamadık; bugibi hallere çaresâz olmak ve bu cereyanlar mensubîni de, sevk-ı hâdisâtile Vatanın endişe-i mukadderatiyle alâkadar olmaktan kendilerini menedemediklerinden bugibi meşru millî kuvvetlere karşı pek hürmetkâr olduklarını görüyorum. Ahval ve esbab-ı mâruzaya binaen değil Kongrenin daha

mtakm

bâriz ve daha mütehakkim bir şekil almasına meydan vermemek ' ancak rical-i mes'ule-i hâzıramızın bilâ ifateivakit Meclis-i Mebusanın içtimaa davetini bilfiil te'min ve Milleti tatmin etmesiyle kabil olacağı fikir ve kanaatinde olduğumu arzeylerim ve bu suretle zaten âlâm-ı millete çaresâz olmak emeliyle çırpınan Hükû-

metimizin de hürmet ve samimiyet-i mütekabile ile yekvücut olarak istikbalini daha emîn ve şahane çizeceğinden bu vazife-i meşrua ve meşrutaya bezl-i himmet buyuracak zevatın nezdi İlâhide ve nazar-ı Ümmette kudsiyet olacağını derin bir hürmet ve safvetle ilâveten arzeylerim.

Harekât 1169 **29/Temmuz/35** **15 nci K. K.**
vürudu 1/Ağustos/35 **Kâzım KARABEKİR**

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye
Dairesine 2/8/35.

8/2
I

Vesika No : 43

کوندرن :	نمره و تاریخ	محل :	تاریخ دقیقه : ساعت
تبیضه ایدلمسه	کوندرلمشدر		
۲-۸-۲۵	واصل اولمشدر	تذکره	

آدرس ..... مقام صدارت عظمی یه

مقام عالیجه بایلاره مقدم استیضاحاته جواباً اوبشی قولاردن
قونیه اعضاسنه موجود ۲۹ نمره ۲۲۵ تاریخ شفاهی تلفونلر صورتلرک
لاجل اطلاعلرینه مربوطاً تقدیم قلندی عرض ایدرم .

[illegible]

[illegible]

نیتجه امضا ایدرم [illegible] بک [illegible]

VESİKA NO.: 43

Tebyiz edilmiştir
3/Ağustos/335 Mehmet İzzî
Kısım: 1 2/8/35

Tezkere

Makam-ı Sadaret-i Uzmâya

Makam-ı âcizice yapılan bâzı istizahata cevaben Onbeşinci Kolordu Kumandanlığından mevrut 29/Temmuz/335 tarihli şifreli telgrafname suretinin lieclilmalûmât merbuten takdim-i huzur-u sâmileri fahîmaneleri kılındığı mâruzdur.

Basri Ali Ragıp

Cevat

Tebyizi imza etmeden Nazır Paşa Hazretleri alıp beraber götürmüştür.

ارضروم

جریان نفرتنه مورود شفاهه در ...

بوکون ورود ایدن ۲۲ / ۷ / ۲۵ تاریخلو ارزنسا محتوبانده ذات عالیلری
فی قناعتیک اتی حقنده سوء حدیث بیورلمشده اناطولیده رجال اغتشاشه
وقوعی وقوعات قبیحه ویا تأسف عظیم بیان بیورلیور . اخذ و اعطای عهده خارجه
تفویضه بیورلمه اوجون اردو مفتشلکنه احوال ایلدیکی لازمی ولایات
والویه مستقل منطقه منده رجال اغتشاشدن برتک اثر یاکور ولمدیکی جهتله
بو سوء حدیث واقع و محکمت ایجون بادی خدمت اولمشدر جهت رجاده
مسئولیتک ارزنسه لاخنده نشر نده مطلقا رخصت و ماذونیت اولمیه جغنی
واضح اولیغنی و زیاده جرأت و تقصیر اولمیغنی ظن و قبول ایدیورم
شمدی کاه تک یکری دردنجی مادده سی جنایت بوراده عمله و تجربه مجبوریت
کوریورم . یکری دردنجی مادده ولایات مستقله اغتشاشه ظهورنه مفتکر ولایتلرده
اوهانکه قسمتک اشغالی حقنی اتلاف و دولتلری محافظه ایدرلر . عظام
ایشته اغتشاشه فعلیک مقام جلیل صدر دولتلرنه جب ولی دیزدکی تاریخی دخوده العاده
تهلکه لی بر حادثه ایشته اهمیتله جلب دقت ایلرم . ولایات مرقومه نک هیچ بر طرفنده اغتشاشه

ماهیتده برکونا صاحب اولمیان حرف نظر حسب عمومیه اهل ولی وحتار کرده
حکمدارلی وقایع وحادثات عاجزانه تاسیس معلوم اولمسندنباشی و منطقه ده بوکونکی
وضعیت داخلیه نقدر سکونتلی و امنیت نسبه درجه تصور و تبیان ایدیلمز
مختلف دائره نفوذ و مسئولیت متصادف ولایات الویه مستقل دوله ده
تشکیل تسلیم اولنان برکونا الویه و معلومات آلنه مدیغی حالده اولدیغی الویه باب عالی ده
ابلاغ اجرا و بره جوبم. هرحالده دولت و ملتا ۲۴ م حد دکلی وقایه تکلیفنا
لسانه ریکز حد دولتده مستعجلا نشر تکلیفی و عکس تقدیرده معاذالله محکمتا
ذاتا بهز آرایانه اتلاف قوتلری همانه اشغال آلنه النمس بجوه ردر قبلا ردو اعتراضه
روتیقه تاریخ تشکیل ایده جکنه بناء بوبا اثار و تیاجنده بلا زیاده حاصول اولدیغم
غیاب و خوبه و قایع و حادثات نیه و سبب بلاسی چوقه حرب ظاهر اولدیغم
دیه و وطنا سلامتی ادا ذات دولتلرنه عرضه و استرحام ایدرم.

محرر
اجیر اردو مفتشه کرمی و اوبه نسخه
قره اردو
قاطم قره بکر

VESİKA No.: 44

Erzurum'dan

Harbiye Nezaretine mevrut şifredir.

Bugün vürudeden 23/7/35 tarihli ajansın muhteviyatında Zat-ı Ulyayi Fahametpenahînin altı haftalık müddet-i gaybubetlerinde Anadoluda bir hali iğtişaşın
vkvlt
vukuu kabul ve buna teessüf-ü azîm beyan buyruluyor. Ahîren vekâleti uhde-i âci-
larki
zaneme tefviz buyrulan Üçüncü Ordu Müfettişliğinin ihtiva eylediği şarkî vilâyat ve elviye-i müstakille mıntakasında hali iğtişaştan bir tek eser bile görülmediği ci-
bu şlhryr
hetle bu şeyin gayrivâkı ve memleket için hâdi-i felâket olabilecek bir hâdise-i meş'-umenin ajanslar tarafından neşrinde mutlaka bir hatâ veyahut arasıra vâkı olduğu
bmyrshv
üzere sehiv ve tasni' olduğunu zan ve kabul ediyorum. Mütarekenamenin yirmidördüncü maddesini aynen burada arz ve tahrire mecburiyet görüyorum. Yirmidördüncü madde vilâyat-ı sittede iğtişaş zuhûrunda mezkûr vilâyetlerin herhangi bir kısmının işgali hakkını İtilâf Devletleri muhafaza ederler. Hitam işte
bvl
iğtişaş fi'linin Makam-ı Celil-i Sadrı Devletten beyan ve neşri gibi tarihî ve fevkalâde tehlükeli bir hâdiseye ehemmiyetle celb-i dikkat eylerim. Vilâyat-ı Şarkıyenin hiçbir tarafında iğtişaş mahiyetinde birgûna macera olmadığından sarfına-
anlvl
zar, Harbi Umumiden evvel ve Mütarekeden sonraki vakayi ve hâdisat âcizlerince tamamiyle malûm olmasındannâşi bu mıntakada bugünkü vaziyet-i dahiliyemiz kadar sükûnetli ve emniyetbahş safha tasavvur ve kıyasedilemez. Müfettişliğin daire-i nüfuz ve mes'uliyete mütesadif vilâyet ve elviye-i müstakilleden de şimdiye kadar buna dair birgûna rapor ve malûmat alınamadığı cihetle böyle bir
de
raporun Babıâliye iblâğına ihtimal veremiyorum. Herhalde Devlet ve Milletin
hhmkdsni
hakkı mukaddesini vikayeten keyfiyetin lisanıresmî-i Sadrı Devletten müstacelen neşr-ü tekzibini ve aksi takdirde maazallah memleketin zaten bahane arı-
ryr
yan İtilâf Kuvvetlerince hemen işgal altına alınması için gayrikabil-i red ve itiraz bir vesika-i tarihiye teşkil edeceğine binaen, bunun âsar ve netayicinden pek
avsn
ziyade memul olan galeyana ve hunîn vakayi ve hâdisata zemin ve sebebiyet verilmemesini pekçok merbut olduğum din-ü vatanımın selâmeti namına Zat-ı Devletlerinden arz ve istirham eylerim.

24/Temmuz/35

Üçüncü Ordu Müfettiş Vekili ve
Onbeşinci Kolordu K.

Kâzım KARABEKİR

K.

Vesika No : 45

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
[illegible]	کوندرلمشدر		[illegible]	[illegible]
[illegible]	واصل اولمشدر	مقام [illegible]	۲۶	[illegible]

۷۸۷۸

ذاته مخصوص آدرس .....

اوچنی اردو مفتشلکنده موجود ۲۴/۶/۲۵ تاریخلو مفتش
اهمینه ناء عیاً عرض و تقدیم قلنمشدر. بیانات جلبنده
دول مؤتلفه جه برطبقه مقاصده تلقی ایدیلان
ضابطه نامه نك ۲۴ نجی مادهسی مستند ولایاتدن استانبوله نوسل ایدلمسی اخبار مفتشی موجبنجه ایلی
مفتشلکك اساسیه داخلی، متعلق نامنیاه قوماندانلغی
، اعمسنه تلقی به سایاندر.

اساساً تابعیتی تعیین ایدن موجود راپورلر اساسیه مخصوص
آنکارك داخلنده برخوده المادهلرك اولمقی نابید
ایدیلیور. آنجق بالعکس ایدیه ولایتی داخلنده
یونان اشغالندن صونرا تشکیل برودوم بولونمقده

کوندرن :	نجی رابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر			
	واصل اولمشدر			

ادرس

ولایاتده بوده ده ماهیاری یالکیت دن عبارت
اسلام چیرکین بوطه مقابله ده یونان نرلیاری
نیاشیلرینا رغم چیرکین اسفی بو ایدی
بر وقفه قوه العاده ظهور دردی بولونامقدر
لوزانه لسیه سنده برصورتله دعی مقام عالیه تقدیم قلدیغی
آقلاشیلدیغندن مقصد محمی حصول بولمیوب
۲ و ۱۶ / تموز / ۱۹ تاریخلو رابورلریده مدعای عاجزی
تأیید انجلیه ده الوز
بالخاصه رابورل وذ ملیسی اجزاسی اسیوسی، طرابزون
ولایاتی یونان نرلیاری بولنه ادرنه یه
واپیه لطف دقا آسانی بوندن کوستریلمکدر..

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلشدر			
	واصل اولشدر			

حوزه العاده اساسیه

ادرسی

اکرکو حضره مقامه ماسائره دولتده مطلع بدکافیه
مزجر دالیه محافظه اساسیه مکلف اولان نفر بنه
عاجزنت دخی خدمت اجتماعیه علی نقدیه دوبریانامه
بکی ایچون انفاق محلنده ایکی اوغاندن اشقیا
ویرمایه خلیلدا. اولمسندن لشقم شایان الحمیت وقایع
اولمدیغه ذکری منافع ملک وملت ایچون لازم اولمغله

اطلاع

مقام

VESİKA No. : 45

Şube 2 : 3210
Şube 2 - Kısım 2 Mütareke
27/Temmuz/35
26/Temmuz/35
M/2828

Makam-ı Sami-i Sadareti Uzmâya

Zate mahsustur.

Üçüncü Ordu Müfettişliğinden mevrut 24/Temmuz/35 tarihli şifre ehemmiyetine binaen aynen arz ve takdim kılınmıştır. Beyanat-ı samîlerinin Düveli Mu'telifece bir vesika makamında telâkki edilerek Mütarekenamenin 24 ncü maddesine müsteniden vilâyat-ı sittenin işgaline tevessül edilmesi ihtimali hakkındaki maruzatile Müfettişliğin asayiş-i dahiliye mütaallik teminat-ı kaviyyesi, ehemmiyetle telâkkiye şayandır.

Şube 2
Kısım 2 Mütareke

Esasen bilûmum Kolordulardan mevrut raporlar asayiş hususunda Anadolu dahilinde bir fevkalâdelik olmadığını teyidediyor. Ancak bittabi Aydın vilâyeti dahilinde Yunan işgalinden mütevellit teşevvüşat berdevam bulunmakta ve vilâyat-ı sairede de mahiyetleri yankesicilikten ibaret İslâm çeteleriyle bâzı mıntakalarda Yunan tahrikâtiyle ~~hareket~~ ibraz-ı faaliyet eden Rum çetelerinden başka intizamı bozan hiçbir vak'ai fevkalâde mevcut ~~değildir.~~ bulunmamaktadır.

Tevziat listesinden bir suretinin dahi makam-ı samîlerine takdim kılındığı anlaşılan Jandarma Müfettiş-i Umumisi Ceneral Folo'nun 2 ve 16/Temmuz/19 tarihli raporları da müddeav-i âciziyi teyidetmektedir.

Bilhassa bu raporlar Van, Bitlis, Erzurum, Elâziz, Sıvas, Trabzon vilâyetlerini ~~Edirneye ve 1~~ Yunan tahrikâtı bulunan Edirne'ye ve Aydın'a nazaran daha asayişi yerinde göstermektedir. Eğer bu ~~mesail~~ fevkalâde asayişsizlik hakkında makamat-ı saire-i devlette malûmat-ı kâfiye mevcudise muhafaza-i asayişle mükellef olan Nezaret-i âcizinin dahi haberdar tutulmasını, aksi takdirde bir beyanname-i resmî ile intizam-ı memleketin ancak ufak tefek eşkıya vukuatiyle haleldar olmasından başka şayan-ı ehemmiyet vakayi olmadığının zikri menafii mülk-ü millet için elzem olacağına olbapda.

Muzaffer **Kadri** **Kâzım**

Cevat

Vesika No : 46
46

صدارت عظمی

مکتوبی قلمی

حربیه نظارتی جلیله سی

سعادتلو افندم حضرتلری

پارس قونصولخانه‌سنده عودتی مناسب مقام تاوریدن ولایته تعیین بوله‌رق وقوعبولان دعیانک جوابنده ایچاری و مفتشلکدن مورد و دخی افنام (بیوک شیخ‌ناریخلو تذکره‌ی) انقاریه‌ی نقاً ایصال بورلمش‌لرندن مفاد اولدقلری اناوری اولدی. هر طرفده صلح و کمال اولوب یالکز ایدیه ولایتنی بونانه اشغالنده مقتول تورکلرک بر دوام بولدیغی و ولایت سازه‌ده دخی ماهیتدن یانه کسیلمکده عبارت اسلام جه‌دیو بعضه منطقه‌لرده اوزاق فعالیت ایدن روم چته‌لرندن بقیه‌سی اخلال ایدیورلر. هیچ بر وقت قوه‌ی قاهره موجود اولمدیغی قومانداننک مشار الیه طرفندن اشعار ایدیلیور. ولایت کرامه‌سی ایصال قیلنان خلافسازلره قولاق ورمه‌مکلری قومانداننک جواب ورودی موافق اولمق اوزره بونلرک جاعت تکلیفات علیه‌سنه تاملیه‌جه‌لری و ایدیه ولایتنی تیمورجی‌لرک و قوای ملیه قومانداننک جاعت شدیده‌سی تام مستقر ایدیکی هر طرفده اهالینک سلاح النه دعوت و اجابت ایتمیان تجاری و اولادی کوندرمه‌سی اختیاری اعدام و خانه‌لری احراق ایدیلمکی اعلان ایدیلدیکی (بر تلغراف کوره مقدم عساکر شهری تخلیه و زمام اداره حکومتی یه تسلیم ایدیلدی) هر طرفده صلح معنی‌سی ایله خلقک نفوذی غصب ایتمیان اشخاص افعالنک ایچاری و مفتشلکی طرفندن یالکز شهرلرده وقوعه کلدیکی یانه کسیلمک ماهیتنی کوستردیکی درک اولنمشدر. دیکر طرفدن قومانداننک عزل ایدیلدیکی درسعادت و تحت الحفظ استانبول‌ه اعزام حکومت سنه طرفندن دخی ولایته تبلیغ ایدیلدی. اهالی عندیه‌سی خارجه اخراج ایدیلمش بولنان مصطفی کمال و برتاج کوره حربیه نظارتی اشغال ایدیلدی. دف بکلرک اناطولیده وسیع مخابرات و تجاری سیاحات خفیه‌سی و هوامع شریفه‌ده تجسس اولنان موجب نفوذلاتدن مکده عاقبت لوازمات عصیانه اولدقه اهالی اعتماطیله قوتلنده تاملیه جابجا اجتماعه تشویق و مالی و ارسنه نقداً اولاً بیاناتلرنه اجتنی و دو شرقی اناطولی ولایتلرنک مواقع عمومیه‌سنه بونده قضا ولوا و ولایت محکملرنده مرکب « اجتماعات عقدی مشروع تشویق و مالی و ارسنه نقداً اولاً بیاناتلرنه اجتنی و دو شرقی اناطولی ولایتلرنک مواقع عمومیه‌سنه بونده قضا ولوا و ولایت محکملرنده مرکب » اجتماعات عقدی مشروع بولنمش و بعضه ولایتده عثمانلی اسلامی اخلال ایدن اشخاص و اهالینک کندوماهیتنه واقف اولدقلری و مجاسرلرنده بعضیسی دخی معلوم بولندیغی حالده ایچاری و قومانداننک طرفندن حکومت مرکزیه‌ی اسقاط و کل تخصصات و تفتیشاتنه اوامر کسیلدیکی ایده‌جه اشعار اتده بولنمش و مجاسرلرنده بعضیسی دخی معلوم بولندیغی حالده ایچاری و قومانداننک طرفندن حکومت مرکزیه‌ی اسقاط و کل تخصصات و تفتیشاتنه اوامر کسیلدیکی ایده‌جه اشعار اتده بولنمش و بونک بعدمز اولاً اقوام صفیره‌نک استانبول قیولرنه قدر و دونک بعدمز اولاً اقوام صفیره‌نک استانبول قیولرنه قدر بونلرک صه‌کی الوجوه بیاناتنه اسفنه. چنه زنجی هویته فراجی غزب محاربه‌سنک اداره‌سی بالقاء محاربه‌سی تولید و دونک بعدمز اولاً اقوام صفیره‌نک استانبول قیولرنه قدر و دونک بعدمز اولاً اقوام صفیره‌نک استانبول قیولرنه قدر ورودی تاثیراتی دیوهوریته حربیه‌سی مساعی نخصلی ایدرک زلت بولنوب عالم بشریتی و دولت عثمانیه‌یی بوکونکی حال فلاکت اشتمالنه دوچار ایدن دولت عثمانیه‌یی اوده‌سنه دیری معروضه قیوقیری قوکنوزده حالا طاجیه اولمیان تحدی اناطولی قطعه‌سنه مسلط اولمغه باشلادیلر. عینه سباب عینه نتایج تولید ایده‌جکنه شبهه‌ده بولنمق بالجمله مأموریه کیدیکیز شو زمانه‌نک و شکوه حکومت سنه‌نک اجراآتی تصیب و بوسبله منافع عظیمه و دقیقه و حقوقه مراعات ایدیلمکلری ایده بلیه احوالدن انقا ایچدی لزومی نزد رفیقه‌ی عطوفتونده و ارسنه ایضاح اولنمه مقتضای حالنه توفیق حرکت و هر طرفده حکم قانونه رعایت ایدیلمسنک اقتضاسنه بنا تبلیغ سیاقنه تعمیم تذکره‌ی تاوریه صادر اولمقدن عبارت افندم

بادی العهده سنه ۱۳۳۷ خمیس شیخ

صدر اعظم
داماد فریدک

ایکاء حضیه
تمت
۲۸۵۸

۴۸۸۷

تعلیم مخصوصه ۱ نجی

مالیه بحقنه تعمیم ۱۲ نجی

ارسال حربیه نجه دائره‌سنه تقدیم قلنمش

تعمیم ایدیلدی ۲۵/۸/۱۳۳۷

Babıâli
Sadaret-i Uzmâ
Mektubî Kalemi

R

Harbiye Nezaret-i Celilesine

Saadetlû Efendim Hazretleri

Paris Konferansından avdetimi mütaakıp makam-ı senaverîden vilâyata tamim yolunda vukubulan vesayâya cevaben Üçüncü Ordu Müfettişliğinden mevrut telgrafname (27/Temmuz/335 tarihli tezkere-i aliyye-i Nezaretpenahîlerine leffen irsal buyurulmağla) mütalâagüzar-ı senaverî oldu Hertarafta âsayiş berkemal olup yalnız Aydın vilâyetinde Yunan işgalinden mütevellit teşevvüşat berdevam bulunduğu ve vilâyat-ı sairede dahi mahiyetleri yankesicilikten ibaret İslâm çeteleriyle bâzı mıntakalarda ibraz-ı faaliyet eden Rus çetelerinden başka intizamı ihlâleden hiçbir vak'a-i fevkalâde mevcut olmadığı Kumandânı Müşarünileyh tarafından iş'ar ediliyor (vülât-ı kirama tamimen irsal kılınan telgrafnamelere Kolordu Kumandanlığından cevap vürudü muvafık-ı usul olmayıp bundan mâada) Teşkilât-ı Milliye namiyle çeteler tertip ve Aydın vilâyetinde Demirci Efe ve Kuvvayı Milliye Kumandanı Hacı Şükrü nam-ı müstaarlariyle hertarafta ahaliyi silâh altına davet ve icabetetmiyen gençleri ve evlâdını göndermiyen ihtiyarları idam ve haneleri ihrak edileceğini ilân eden (ve birkaç gün mukaddem Uşşak şehrini teshir ve zimamı idare-i hükûmeti yeddi tagallübe alarak) hertarafta müsellâh maiyetiyle halkın nükudunu gasbeyliyen eşhas ef'alinin Üçüncü Ordu Müfettişliği tarafından yalnız şehirlerde vukua gelebilen yankesicilik mahiyetinde gösterilmesi idraki müşkül bir tevildir diğer taraftan (Kumandanlıktan azlile derdest ve tahtelhıfz İstanbul'a i'zamları Hükûmet-i Seniyye tarafından geçende vilâyata bildirilen) ve silk-i celil-i askerîden ihraçedilmiş bulunan Mustafa Kemal ve birkaç gün Bahriye Nezaretini işgal eden Rauf Beylerin Anadoluda vâsi muhaberat ve mütemadi seyahat-i hafiyye neticesinde ve cevami-i şerifede tahdiş-i ezhânı mucip tefevvühattan sonra âkıbet livabedest-i isyan olarak ahali-i Osmaniyi Kongre namiyle cabecâ içtimaa teşvik ve meali vâreste-i tekrar olan beyannameler neşreylemesini ve "Şarkî Anadolu vilâyetlerinin mevakı umumiyesinde bütün kaza ve liva ve vilâyet mümessillerinden mürekkep" içtimalar akdini meşru bir hal farzetmek için devlet lâfzının delâlet ettiği mefhumdan tegafületmek lâzımgelir (Babıâli bâzı vilâyatı Osmaniyenin asayişini ihlâl eden eşhas ve ahvalin künh ve mahiyetine vâkıfolduğu ve müfecasirlerinden bâzısı dahi malûm bulunduğu halde Üçüncü Ordu Kumandanlığı tarafından Hükûmeti Merkeziyeyi ikaz değil tefahhusat ve teftişata irâs kesledebilir iş'aratta bulunulması minküllilvücuh şayanı eseftir). Çete tertibi suretiyle Trablusgarp muharebesinin idamesi Balkan muharebesini tevlit ve dünkü tebaamız olan akvamı sagîrenin İstanbul kapılarına kadar vürudünü intaç etti ve bu suretle Harbi Umumî esbabı tahassülederek nihayet bütün âlemi beşeriyeti ve Devleti Osmaniyeyi bugünkü hâli felâketiştimale duçar eyledi Devlet-i Osmaniyeyi on senedenberi mâruz kıldıkları felâketlerden hâlâ kâmbîn olamıyanlar şimdi Anadolu kıtasına musallat olmağa başladılar aynı esbap aynı netayiç tevlidedeceğinden taşrada bulunan bilcümle memurîn geçirdiğimiz şu zaman-ı nazik ve müşkilde Hükûmet-i Seniyyenin icraatını tas'ip ve bu sebeple menafi-i azîmei vataniye ve hukuk-u mühimme-i milliyeyi ihlâl edebilen ahvalden it-

tika' eylemeleri lüzumu nezd-i dekikadâni-i atûfîlerinde vâresteiizah olmağla muktazay-i hale tevfik-ı hareket ve hertarafta hükmülkanuna riayet edilmesinin iktiza edenlere tebliği siyakında terkım-i tezkerei senaveriye müibaderet kılındı Efendim.

5/Zilkade/337 : 3/Ağustos/335

Sadrazâm
Damat Ferid

Erkân-ı Harbiye
Tezkere
2858

IP
18/8
(5) I

Kalem-i mahsusa) Minh
~~Sual~~

Mealinden bahsile tamim) 13 Minh

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye
Daire-i Aliyyesine takdim olunur
16/Ağustos/35

(Resmî mühür ve Şevket imzası) 526

1 Şube M 17/8/35

Tamim edilip edilmediği şifahen
sorulduktan sonra tamim edilmemişse
tamim olunacak.

Vesika No : 47

عثمانلی اردو همایونی

ماتحت قومانده‌لیغی کاتبی

شعبه

نومرو

۲۲۵/۸/۱۹

۵۰

بحری ناظری سلیمان شفیق پاشا حضرتلرینه

بحری قول اردو قومانده‌لیغنه

باتوم تسویه‌سی شرایطنه احکام قانونیه‌یه

احراز مانده زیاده رعایت ایلمکی حقنده

پارس قونغرا‌سنده عودتلرینی متعاقب مقام صدارتده ولایات ایچون تنظیم مناسبتیله

ملغا ایدیلن اردو مفتشلکی وکالتنده دار اولان تلغراف‌نامه مندرجاتی حقنده شرف‌ورود

امر صدارتپناهی‌لری لف ایدلدی. ملی حکومتی اهدا مقصدلر اولوب اداره باتوم

تسویه‌سی عسکریه‌نک بولی نشیناتی حق تصویبکار بر نهایت ایله تقیسنک فائده برینه سلامت

مملکت نامنه غیر قابل تلافی عظیم ضرلری مستلزم اولدیغی استفاده ایله نهایت عمومیه مملکتی

ناقابل توقی نظرلره القا ایدیجکی کبی دیکر بیک الیم جریحه‌لر ایله تابدر. بو نقطه‌نظردن بحریه نجاتده

رعایتی صدرک اولان ایجابیه‌یه اعانت عسکریه‌سی جزء مکمله اولدیغی حالده رعایتده

احراز مانده زیاده احکام قانونیه‌یه رعایت اولنمسنی توصیه ایلرم.

بحری ناظری

لوجه‌نیسی

VESİKA No.: 47

Osmanlı Ordu-yü Hümayunu
Başkumandanlığı Vekâleti
Şube

19/8/335

No.

Harbiye Nazırı Süleyman Şefik Paşa tarafından

Bilûmum mensubîni askeriyenin ahkâm-ı kanuniyeye herzamandan ziyade riayet eylemeleri hakkında.

..... ncı Kolordu Kumandanlığına

Paris Konferansından avdetlerini mütaakıp Makam-ı Sadaretten vilâyata icra kılınan tamim münasebetiyle mülga Üçüncü Ordu Müfettişliği Vekâletinden vâridolan telgrafname münderecatı hakkında şerefmevrût emri sadaretpenahi sureti leffedildi. Millî hususî herne maksatla olursa olsun bilûmum mensubîni askeriyenin bugibi teşebbüsatı hattâ tasvipkâr bir vaziyet ile telâkkisinin fayda yerine selâmet-i memleket namına gayrikabil-i telâfi azîm zararları müstelzim olacağı istiklâl ve vaziyet-i umumiyei memleketi bile nâkabil-i tevakki hatarlara ilka eyliyeceği geçirdiğimiz pek elîm tecrübelerle sabittir. Bu noktai mühimmeyi cümleden daha iyi müdrik olması icabeden hey'eti askeriyemizce geçirmekte olduğumuz şu müşkil zamanlarda herzamandan ziyade ahkâm-ı kanuniyeye riayet olunmasını tavsiye eylerim.

Harbiye Nazırı
Süleyman ŞEFİK

Vesika No : 48

بالذات آمیده جقدر

شیفره قولی

حربیه

۳۰-مو-۳۵

ا-خرو حیده اوه‌شجی قول‌ارد وقوماندانلغنه

مصطفی کمال پاشا ایله اُفت بتک مفرزات حکومته مخالف افعال و حرکاتدن دولایی همان

دسندیله درسعادته اعزامدی باب عالیجه بالتنسیب محلی مأموریته اداملاشمه دیرلدیکندن

قول‌ارد وجه‌ده جدی معاونتده بولونلمی دیتجه شدنه معلومات اعطای جا اولنور .

۳۰-مو-۳۵ مرکز دائره‌سی -۲۷۲۲

حربیه نظارتی

ناظم

جواب :

شیفره

زاتنه مخصوصدر

ا-خرو

۱ اغستوس ۳۵

حربیه نظارتنه

۲۰ ۲۰/۷/۲۵ مرکز دائره‌سی ۲۷۲۲ شیفره‌یه :

مصطفی کمال پاشا ایله اُفت بتک مفرزات حکومته مخالف افعال و حرکاتدن دولایی

دسندیله درسعادته اعزامدی مقتضی محلی مأموریته امر ویریلدیکی جهتله قول‌ارد وجه‌ده

جدی معاونتده بولونلمی امر بویوریلیور .

حکومتک مفرزات وسیاستنی نه اولدوغنی بیلمیوب مدت ا-خرو ده ولونان

مصطفی کمال پاشانک افعال و حرکاتنده وطن و ملتک مقصد و منافعنه و قوانین-

موجوده‌یه مخالف نلری ایدیله‌جک هیچ بر حال و حرکتی اولمادیغنی کوریورم ؟

مشارالیه ، ملک و ملتک سعادت و سلامتی ایله علاقه‌دار هر فرد وطنپرورکبی

پاشا مقدمه‌دن پرنسیپ حکومتی تشکیله خلیلیسیله طرزنده و صاموره حوالسنه

۱۱۱

مهاجر صغیله آغیه آغیه صلح - دم چنلری چیقدیغی واسیلدك بوبوك ارمنستانه حیالنی
بلدکلری تعدد دلومزه قادار هر دلو جماعت و شناعتی یاپمقده و سیواسه دیه فریاده
دوام ایلدکلری و اتلاف منسوبنیك ده بونده خفی و جلی هر دلو معاونت و مظاهرنده
بولوندقلری تحریه معلوم و بو حال استانبول غزته لرینك بیله نشریاتیله ثابت اولدوغی
حالده حکومتك موجوتلر علیهنه حاضرلدقلری بو مدهش تهلکه دن بی خبر و ضیقده
قاله - ق ملته هیچ بر نفحهٔ امید و تطییب ویرمه سی و بالعکس الك منور و فهمندا -
ذوات و قوماندانلرك بیر صورت وجدانه ایله ملت آراسنده تجرید و حبس و توقیف ایلمسی ،
بر طرفده ده اسلحه و سائره نك آلنمی بالخاصه تهلکه لی بیك یاخیه کوره و محافظه نفس
و حیات اندیشه سیله چیرپینانه بو منطقه خلقنده بیك حقلی اولمه - ق ارمنی و روملرك
ازمیرکی ناکهانی اولمه - ق بوالری ده اشغال ایده جکی و بونوله مسلمانلرك آیاقلرآلتنه
چیکنه جکی قناعتنی حاصل ایتدیر مشدر و بونده دولایی ده ملت کندی قوتنه استناد
ایدرك بو احتیاطاتی حکومت جلبله یه اسماعه و بونك ایچیه هر فداکارلغی یاپمغه
و هر امیددن محروم بیر حالده ناموسنجه ارمنی و روملرك سونکو و بالطه لری آلتنده
اولمکدنایسه ناموسکارانه مدافعه یه قرار ویرمسه اولدقلرینی اولجه عرضه ایتمشدم ؛
کیندره و قوجه کلنه سوکو قولو و قمالرك سوقنه مانع اولدیغه احواله بویله بیر عزم
و قرارك نتیجه سی اولدوغنه شبهه یوقدر .

اوچونجی فرقه قوماندانی قائمقام خالد بك بیله محفوظاً سوقنك افکار عمومیه اوزرنده
بیك فنا تأثیرلر یاپدیغنی و بلکه ده فرقه سنك ممانعت کوسترمسنی و عصیانی انتاج ایده جکنی
عرضه ایتمشدم ، مصطفی کمال پاشا کبی مملکتده ناموسیله و خدمات کزیده عسکریه
و وطنپرورانه سیله طانتمش و بونونله عسکرلرك ده بیك زیاده حرمت مخصوصه سنی قازانمش
و ناصفوص صنوف بکرمی کوره اول مملکتك نصفنه قوماندا ایتمش اولدیغه و حال و حرکتده

منافع وطنیه و ملیه‌یه مغایر هیچ بیرشی محسوس و مشهود اولمیان بو ذلك توقیفنه
بو سبب قانونی اولمامغی و بالاده حصه ایتدیم احوال دولایسیله خلوه واردر
نظرنده ده ایی بو حرکت اوله‌رق تلقی ایدیلمه‌جکی جهتله مشارالیهك توقیفنه
و قول اردوجه ده بونك ایچیه معاونتده بولونلمسنه حال و وضعیتك مقتضاسی اعتبار
اولنمادیغنی عرض ایدرم .

بامفهومی اوله مملکتی هدك و انقراضه قصد سنده فوق‌العاده یطانه چاره‌لرك
توسل و کل آنجه ملتك صحه و رفاهی عامه قاشی اظهار و تأیید قناعتنده اولدیغم ولایت
سرقیه‌ده و هنوز ارمنی سونکو و بالطه‌لرینك آلدم ناموس شکنانه‌سی اونوتمه‌مش
بیرنك انسانه و بیرنك خانمانه بولنمایان بو محیطده بویله بیرتشبثك اجرای کل
اساسی بیله بویوك قنالقدری انتاج ایدر .

اساساً کوندن کونه دهاباز و یك واسع بیرشکل آلمقده اولان اندیشهٔ ملی‌یی
تخطیه ایده‌جك تدابیر صحیحه و واقعانه‌نك اتخاذی و بوكه بالخاصه ذات سامیلری
کبی دینداره و یك ناموسکار طائفه‌یه بر جل قیمتدارك اعمال نفوذ و استشاره بولونمسی
یك علوی و تاریخی اولور . حالده بو احوالك استانبولده معکوس تلقی ایدلدیکنی
ظن ایدیورم : حکومتك اك صادقه و هرمنکار بیرجزئی اولدیغنه قطعیاً شبهه جائز
اولمیان عاجزلری آناطولی‌ده در سعادتده بوقدر باکلسه و خطای نظرلرله
باقلماسی و چونکه بو نظر تلقیسنك یك الیم و ندامت آوراولدیغی قناعتی یالنیز
نکدار عرض ایتمکی بیر وجیبهٔ حمیه و بیر فریضهٔ ناموس عد ایدر و بوکوك عاجزلری رضی
شك و مجهولیته ایچریسنده بولوندوقمدن سیاست عمومیه مزدن . حکومتك تعقیب ایتدیکی
مقاصد و مقرراتدن خبردار ایدلمکلکی استرحام ایدرم .

اوتنجی فرقه‌ی دوقرن نداف

میرلوا

VESİKA NO. : 48

Bizzat açılacaktır

Şifre mahlûlü

Harbiye

30/Temmuz/35

Erzurum'da Onbeşinci Kolordu Kumandanlığına

Mustafa Kemal Paşa ile Refet Beyin mukarreratı hükûmete muhalif ef'al-ü harekâtlarından dolayı hemen derdestleriyle Dersaadet'e i'zamları Babıâlice bittensip mahalli memuriyetine evamiri lâzime verildiğinden Kolorduca da ciddî muavenette bulunulması ve neticesinden malûmat itası rica olunur.

30/Temmuz/35

Merkez Dairesi - 2733

Harbiye Nazırı

Nâzım

Cevap:

Şifre

Erzurum

1/Ağustos/35

Zate mahsustur.

Harbiye Nezaretine

C : 30/7/35 Merkez Dairesi /2733 şifreye :

Mustafa Kemal Paşa ile Refet Beyin mukarreratı hükûmete muhalif ef'al ve harekâtlarından dolayı derdestleriyle Dersaadet'e i'zamları hakkında mahalli memuriyetine emir verildiği cihetle Kolorduca da ciddî muavenette bulunulması emir buyuruluyor.

Hükûmetin mukarrerat ve siyaseti ne olduğunu bilemiyorsam da Erzurum'da bulunan Mustafa Kemal Paşanın ef'al-ü harekâtında Vatan ve Milletin maksat ve menafiine ve kavânin-i mevcudeye muhalif telâkki edilecek hiçbir hal ve hareketi olmadığını görüyorum; müşarünileyh, mülk ve milletin saadet ve selâmeti ile alâkadar her ferd-i vatanperver gibi yaşamaktadır. Pontus hükûmeti teşkili hulyasiyle Trabzon ve Samsun havalisine muhacir sıfatiyle akın akın müsellâh Rum çeteleri çıktığı ve Ermenilerin Büyük Ermenistan hayalini besledikleri ve hudutlarımıza kadar hertürlü fecaat ve şenaati yapmakta ve Sıvas'a diye feryatta devam eyledikleri ve İtilâf mensubîninin de bunlara hafî ve celî hertürlü muavenet ve müzaherette bulundukları herkesçe malûm ve bu hal İstanbul gazetelerinin bile neşriyatiyle sabit olduğu halde Hükûmetin mevcudiyetimiz aleyhine hazırlanan bu müthiş tehlikeden bîhaber vaziyette kalarak millete hiçbir nefha-i ümmit ve tatmin vermemesi ve bilâkis en münevver ve kıymettar zevat ve kumandanların birer suret ve bahane ile millet arasından tecrit ve hapis ve tevkif edilmesi, bir taraftan da esliha vesairenin alınması bilhassa tehlikeyi pek yakin gören ve muhafaza-i namus ve hayat endişesiyle çırpınan bu mıntaka halkında pek haklı olarak Ermeni ve Rumların İzmir gibi nâgehani olarak buraları da işgal edeceği ve bütün Müslümanların ayaklar altında çiğneneceği kanaatini hâsıl ettirmiştir ve bundan dolayı da millet kendi kuvvetine istinadederek bu ihtisasatını Hükûmet-i Celileye ismâa ve bunun için her fedakârlığı yapmağa ve her ümitten mahrum bir

halde namussuzca Ermeni ve Rumların süngü ve baltaları altında ölmektense namuskârane müdafaaya karar vermiş olduklarını evvelce arzetmıştim;

Geçenlerde vukua gelen sürgü kolu ve kamaların sevkine mâni olan ahvalde böyle bir azim ve kararın neticesi olduğuna şüphe yoktur.

Üçüncü Fırka Kumandanı Kaymakam Halit Beyin bile mahfuzen sevkinin efkâr-ı umumiye üzerinde pek fena tesirler yapacağını ve belki de Fırkasının mümanaat göstermesini ve isyanını intacedeceğini arzetmiştim, Mustafa Kemal Paşa gibi memlekette namusiyle ve hidematı güzide-i askeriye ve vatanperveranesiyle tanınmış ve bütün askerlerin de pek ziyade hürmet-i mahsusasını kazanmış ve bahusus henüz yirmi gün evvel memleketin nısfına kumanda etmiş olan ve hal-ü hareketinde menafi-i vataniye ve milliyeye mugayir hiçbir şey mahsûs ve meşhut olmıyan bir zatin tevkıfine bir sebeb-i kanunî olamıyacağı ve bâlâda arzettiğim ahval dolayısiyle halk ve ordu nazarında da iyi bir hareket olarak telâkki edilemiyeceği cihetle Müşarünileyhin tevkıfine ve Kolorduca da bunun için muavenette bulunulmasına hâl ve vaziyetin katiyen müsait olmadığını arzederim.

Bahusus ki memleketi helâk ve inkıraz tehlikesinden kurtaracak yegâne çarenin tevekkül değil ancak Milletin hak ve ruhunu âleme karşı ızhar ve teyit kanaatinde olan Vilâyat-ı Şarkıyede ve henüz Ermeni süngü ve baltalarının âlâm-ı namuşşikenanesini unutmuş bir tek insan ve bir tek hanüman bulunmıyan bu muhitte böyle bir teşebbüsün icrası değil ihsası bile büyük fenalıkları intaceder.

Esasen gündengüne daha bâriz ve pek vâsi bir şekil almakta olan endişe-i millîyi tatmin edecek tedabir-i sahiha ve vâkıfanenin ittihazı ve buna bilhassa zatisamîleri gibi dindar ve pek namuskâr tanınmış bir recül-ü kıymettarın âmâl-i nüfuz ve irşat buyurması pek ulvî ve tarihî olur. Herhalde bura ahvalinin İstanbul'da makûs telâkki edildiğini zannediyorum; Hükûmetin en sadık ve hürmetkâr bir cüz'ü olduğuna katiyen şüphe caiz olmıyan âcizleri Anadolu'ya Dersaadet'den bukadar yanlış ve hatalı nazarlarla bakılmamasını ve çünkü bu nazar netayicinin pek elîm ve nedametaver olacağı kanaatini bilmünasebe tekrar arzetmeği bir vecibe-i hamiyyet ve bir farîza-i namus addeder ve bugün âcizleri dahi şek ve meçhuliyet içerisinde bulunduğumdan siyaseti umumiyemizden, Hükûmetin takip ettiği makaasıt ve mukarrerattan haberdar edilmekliğimi istirham eylerim.

Onbeşinci Kolordu Kumandanı
Mirliva
Kâzım Karabekir

Vesika No : 49

a

حربیه نظارتی

تحریرات اجنبیه و رجعیه مدیریتی

١٢٩٤

حربیه ناظر جلیلی پاشا حضرتلرینه بحرسیاه انقلاب اردوسی نامه قومانداننه جزال میله طرفندن
وارد اولان ٢ کانون ثانی و ٤٥٠٢ نومرولی ورقه انقلابه
تحریراتدن ترجمه ـــــــ

٨ - ٥

دولتلو افندم حضرتلری

آلدیغم معلومات تلخه ارضروم اولیشین قوله اردو قومانداننه کاظم قره بکر پاشا ، قماکه محافظه امثال ایتمکده
استنکاف ایتمسی کورونمکده اولیغه ذات دولتلرینی اعلام ایلمک مباحات عدیم
بر طرفی اسلو تسلیماتی بالعموم کیتمه اوزره عدد اوزرنده بولنمقده ایکن آخرتده تقدیم مساعده ایتمکی صورت قطعیده
رد ایتمش و قاتمقام (رولینسون) ایله معنی اولان مشایخ ، بوتون حربیه نظارت جلیلنجه تعقیب
ایدیلیه برقرار سی اولیغی بیان ایلمشدر .

بو امر اوزرنه اتباع مشکلات سعدالدینه وعبدالله عبدالغنی بیک در .

کاظم پاشانک طوتدقلری مسلکی ایضاح و تنویر مقصدیله ، مشایخ ذات دولتلری طرفندن امر ایدیلیه مقدار یرینه
اوچ فرقه نزدنده و بو فرقه نک ابتدالرنده ٤٥٠٠ (یدی بیک بشیوز) قجاوه یکی موده له حرب تفنکی حفظ
ایتمکده اولدیغی ذات دولتلریکزی بر وظیفه عدیم . بوندن بشقه مشایخ و اهالی دوه کی - وسی طوتیرمشدر بلاد و قیت
عندی طوتیجی تشکیلاتیله اشتغال ایتمکده در .

کاظم پاشا ، حکومت عثمانیه طرفندن قوجه جانات اولدیغه و توقیف اوزره فعلا کیتدیکی بولنمیان مصطفی کمال
پاشا ایله بر یرده تشریک مساعی ایتمکده در .

مساعده ایدیلیه مقدار خارجه قالدیغنه دیانت ، ایالتی تأمین ایده جک تدابیر عاجلنه اتخاذ
طلب ایلمکی جهت وظیفه عدیم . عکسی تقدیرده ، قماکه محافظه اجزاسی تأمین ایده جک دیکر
اصولده مراجعت ایتمک مجبوریتنده قالرجغنی .

لطفاً سریعاً بر جواب اعطاسنی

بحرسیاه انقلاب قومانداننه
جزال
میله

مولی تحریراتدن مطالعه ٥ کانون ثانی ١٢٩٤

٤٢١٤ / ٢٩٤٧

سریعاً ایجاب حرکت ایده لم

٢٥/٨/٥

رفیقه
٢٥/٢

VESİKA No.: 49

Harbiye Nezareti
Merkez Dairesi
Tahrirat-ı Ecnebiye ve Tercüme Şubesi
1392

R. P.

Harbiye Nazır-ı Celili Paşa Hazretlerine Bahrisiyah İngiliz Ordusu Başkumandanı Ceneral Milne tarafından vâridolan 2/Ağustos/919 tarih ve 3503 numaralı merbut İngilizce tahriratın tercümesi.

Ş. 1'de 5 - 8.

Devletlû Efendim Hazretleri

Aldığım malûmata nazaran Erzurum'da Onbeşinci Kolordu Kumandanı Kâzım Karabekir Paşa, Mütareke ahkâmına imtisal etmekten istinkâf etmiş gibi görünmekte olduğuna Zat-ı Devletlerini agâh eylemekle kesbimübahat eylerim.

Birinci esliha teslimatı Batum'a gitmek üzere hudut üzerinde bulunmakta iken eslihanın nakline müsaade eylemeği sureti kat'iyede reddetmiş ve Kaymakam Rawlinson ile mülâki olan Müşarünileyh, bunun Harbiye Nezaret-i Celilesince tasvibedilen bir karar-ı resmî olduğunu beyan eylemiştir.

Bu ise uzun ikaı müşkilât silsilelerinin ve hiylelerin haddülgayesidir.

Kâzım Paşanın tuttukları mesleği izah ve tenvir maksadiyle, Müşarünileyhin Zat-i Devletleri tarafından emredilen miktar yerine 11 nci Fırka nezdinde ve bu fırkanın ambarlarında 7500 (yedibin beşyüzü) mütecaviz yeni model harb tüfeği hıfzeylemiş olduğunu Zat-i Devletlerine bildirmeği bir vazife addeylerim. Bundan başka Müşarünileyh Van'daki Rus toplarından bilâmezuniyet indî topçu teşkilâtiyle iştigal etmektedir.

Kâzım Paşa, Hükûmet-i Osmaniye tarafından duçar-ı mücazat olan ve tevkıfi için fi'len hiç tedbirde bulunulmıyan Mustafa Kemal Paşa ile dahi yakından teşrik-i mesai etmektedir.

Müsaade edilen miktarın haricinde kalan eslihanın Dersaadet'e irsalini temin edecek tedabir-i âcilenin ittihaz buyrulmasını talebeylemeği cümle-i vezaifden addeylerim. Aksi takdirde, Mütareke ahkâmının icrasını teminedecek diğer usullere müracaat etmek mecburiyetinde kalacağım.

Lûtfen serian bir cevap itası

Şube 1
4614

Bahrisiyah İngiliz Kumandanı
Ceneral
Milne

M/2967

Merbut tercüme aslına mutabıktır) 5/Ağustos/335

Resmî mühür: Harbiye Nezareti Tahrirat-ı Ecnebiye ve Tercüme Şubesi üzerinde "Fatin" imzası - Mahremdir -

Serian Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Dairesine 5/8/35

Saat 3 Dakika 25

Vesika No : 50

ارمودم
20-8-0

مقام جلیل صدارت عظمیه
حضرت تصدر جلیلسنه

ارمودم فرقه‌سی حقنده کی ذوات مدرجه‌سنک احوال و حرکات مجرمانه‌سی ثبوته رابط بولنمقله بولنان بر دقیقه ایفا ایتمه‌ارلرینی عرض ایدیورم. بو مناسبتله ده تکرار عرض ایدیورم که: ولایات شرقیه ارمودم فرقه‌سنک شرقی اناطولی‌ده مثلی طویلا مشهور. الیوم تمسه قدر اعضاسنک ارمودم حال اجنبیه‌ده بولنمه‌سی فرقه مصطفی کمال پاشا و رؤف بک کبی اسنبولده اکمه وجهی بولمه‌ارلری بیله ایشبو مسئله ایله بولنان وجوه مزبورک دعوی کلجکی محققدر عد ایدرم. شرقی اناطولی خلقنک قدر و تشبثاتله دعوی کلمشدر. بو طویلنمشده سیاسی و باتخصوص بیک بر بابتک مرجع اولمایلنی قطعیتله اکلاشیلمشدر. انتهاکی صورت جنایتکارانه‌ده قلاکتلرینه ملتک روحندن قوپانه بر چیغلیه دعوتی اجانب بر ایکی شخص عطف ایتمک صوبیله ملتک روح مجروحی متداوا نظار حقیقی التزام ایله کندی مساعی افعال و بوحوزه مناسبتی دائمه عالیلرنده. وظیفه دیگر ایکی جهت واجبه‌ایله اهالی اجانبک تسلیم ایلدکی کورملک محمول حائزیتی و داغدار ایتکده‌در.

شمدی ولایات اندیشه جیانده دوغمه اولاره بوجریانه ملیتک انکشافنه دخالت مطلقه کمال پاشا و رؤف بک کبی بزده قدر تأثیرلری اولان ارمودینی و اجزای فرقه‌یه هرکی حرف بیوک بوحرکت نظیرسز ایدیلمه بولنمکی زائد موتو سیاسیسی دخاتیده مدرک اولمامه بالعکس حکومتزه دوستانه مطلوب خواه مجلس دهاسنکه و مدرانه تشکیلات اجانبه اداره ایدیلمکی عدنا کورلمکده‌در. بناء علیه کرفرقه‌نک (خرجیه‌سی دیکر مصطفی کمال پاشا و رؤف بک حقنده داخلیه نظارتنه ولایتده) یاتیرلمه تعمیلنی انظار کوزده طوتمه‌سنه بایا سدر.

ایشبو نظامی دهیانده متولد جریانه مالک حال عدیانده اولمه تسکین و انظار نظمی ایچون نظار چاره آتیه بویسه ملیتک همانه و بالفعل طویلانمسنک تأمین اعتدالی و ملی خاطرلرینک تقدیرده دن بیلمیلدک کبی کندیلرینه بوغایه و بوحقی زلزله‌جیانه محصه یاکلی لازمه وجدنه عد ایدرم. چونکه بوزده مشهود و محسوس اولان انظار کوره ملت و کیلیلرک قناعت و تصدیقنه اذانه ایچون حکومتک بر سیاستی و مقصدانک شایانه حرف دیاسیا اولمه‌سی و بوعظیم و نازکی مسئولیتک محدود بر نفر ذاتک دوشه جهتنه تحمیلندن انظار واردی‌در

استانبول مرکز بودر. وحتی اگر شائع حاده بنم مجلس مقتدر
دیار نده فتوای اجیم فایشوب خیدتی محذورلی کوردلک یوزنده یولاوزدر
مشاهده ایتمیه قدر. تاجر بولیسه ایسه اناطولیلک بابعالیجه نصوب وزرد عباد
جناب شهریاری اراده بورییه جه ریجلس خویدتی سوزلرنی بیله سویلمکلک
المدنی صاف سائقه دخیدوری و دخیله موفیم خولایسیه عاید ایدیورم

نظم

اوجنجی اردو مفتشه وکیلی
میرلوا

مفتش مجلس اعلاسی ۲۸/۸/۳۵

Şifre

Erzurum
5/8/35

No. 246

Makamı Celil-i Sadaretpenahiye
Harbiye Nezaret-i Celilesine

Erzurum Kongresi hakkındaki son maruzatımla ahval ve vaziyeti âcizane ten vire müsareat ve bununla büyük bir vazife ifa etmiş olduğumu zannediyorum. Bu münasebetle de tekrar arzediyorum ki: Vilâyat-ı Şarkıye Erzurum Kongresini şarkî eyalâtın milleti toplamıştır. Elyövm yetmiş kadar âzasiyle Erzurum'da hali içtimada bulunan Kongre, Mustafa Kemal Paşa ve Rauf Bey henüz İstanbul'da iken ve hattâ buraca isimleri bile işitilmemiş iken büyük ve hunîn tehlikelerin vukua geleceğini muhakkak addeden şarkî eyalâtın halkının karar ve teşebbüsleriyle vukua gelmiştir. Bu toplanışta siyasî veya şahsî hiçbir tesirin mevcut ~~olduğu~~ olmadığı kat'iyetle anlaşılmıştır. İntibahını sureti kat'iyede felâketten alan milletin ruhundan kopan bir heyecan ve kuvveti ecanip bir iki şahsa atfetmek suretiyle milletin ruh-u mevcudiyetini setr-ü inkâr tarikını iltizam ile kendi milletini iğfal ve bu suretle menafiini tevsi ve temine çalışıyor. Vatan ve Milletimiz için telâfisi gayrimümkün zararları bâdi olan bu tarz-ı telkinin bizzat hükûmetimiz tarafından dahi bilinmiyerek kabul ve ısrarile âmal-i ecanibin teshil edildiğini görmek umumu meyus ve dağdar etmektedir.

Şark vilâyatında endişe-i hayattan doğmuş olan bu cereyan-ı millînin inkişafına ve bâlihâzırına Mustafa Kemal Paşa ve Rauf Beyin zerre kadar tesirleri ~~olduğu~~ olmadığı ve ahîren Kongreye herkes tarafından büyük bir hürmet ve tâzimle kabul edilen bu iki zatin mevki-i siyasîmizi daha ziyade müdrik olmalarından bilâkis hükûmetimizin mevkiini düşünerek mevcut Kuvvayi Milliyeyi daha sakin ve müdebbirane bir şekle irca'la hüsnüidare ettikleri alenen görülmektedir. Binaenaleyh gerek Kongrenin heyeti umumiyesi ve gerekse Mustafa Kemal Paşa ve Rauf Bey hakkında Dahiliye Nezaretinden vilâyetlere yazılan tamimler efkârı umumiyede hüsnütesir yapmamıştır.

Endişe-i namus ve hayattan mütevellit cereyan-ı millî hâl-i galeyanda olup teskini ve efkârın tatmini için yegâne çare ancak Meclis-i Millînin hemen ve bilfiil toplanmasının temini olduğunu ve batî davranıldığı takdirde vakayi-i millîyenin kendikendine bu gayeye varacağını nazar-ı fahîmanelerine arzeylemeği lâzime-i vazife addederim. Çünkü burada meşhut ve mahsûs olan efkâr-ı umumiye Milletvekillerinin kanaat ve tasdikine iktiran etmiyecek herhangi bir siyaset ve mukarreratın şayan-ı kabul ve payidar olamıyacağı ve bu azîm ve tarihî mesuliyetin mahdut birkaç zatin dûş-ü hamiyyetine tahmilindense efkâr ve arzuyi millete istinadettirilmesi merkezindedir. Ve hattâ şeraitihâzıra içinde Meclis-i Millînin Dersaadet'de kuvvayı ecnebiye karşısında toplanması mahzurlu görülmek yüzünden bu lâzime-i meşruta şimdiye kadar tehir buyrulmuş ise Anadolunun Babıâlice tasvip

ve Nezdi Ulyayi Cenab-ı Şehriyarîde irade buyrulacak bir mahallinde toplanması sözlerinin bile söylenmekte olduğunu sırf saika-i vatanperverî ve vazife-i mevkiiyem dolayısiyle arzeyliyorum.

Kâzım

Üçüncü Ordu Müfettiş Vekili
Mirliva

Kâzım Karabekir

Şifreye tahvil edildi
6/8/35
Vehbi

Vesika No : 51

اوچنجی اردوی همایون مفتشلکی

۳۳۵ - ۳

۳۳۵/۸

نومرو
خصوصی
عمومی ۲۶۲

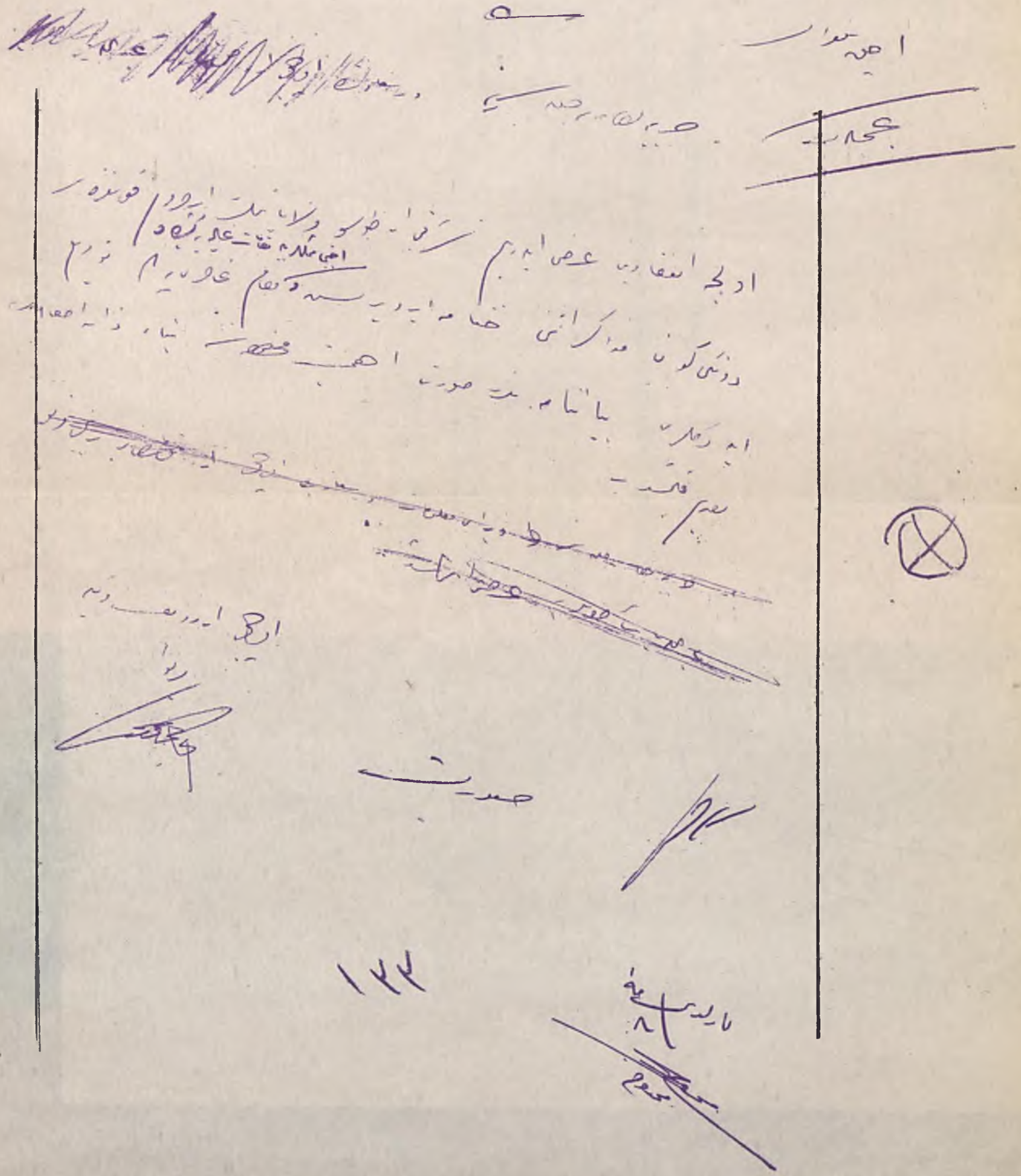

۱۲۲

VESİKA NO. : 51

Üçüncü Ordu-yü Hümayun
Müfettişliği
No.

8/8/335

Hususî
Umumî 263

Açık telgraf

Aceledir.

Harbiye Nezaret-i Celilesine

~~Dersaadet'de Üçüncü Ordu Kumandanı Abdullah Paşa Hazretlerine~~

Evvelce in'ikadını arzeylediğim Şarkî Anadolu vilâyatının Erzurum Kongresi dünkü gün müzakeratını hitama erdirmiş ve Ecnebi Mümessilleriyle Makamat-ı Âliyeye keşide ve makam-ı âciziye de tevdi eyledikleri Beyannamenin sureti, ehemmiyeti mahsusasına binaen Zat-i Âsıfanelerine takdim kılınmıştır.

~~2. Harbiye Nezareti Celilesine ve berayi malûmat Dersaadet'de Üçüncü Ordu Kumandanı Birinci Ferik Abdullah Paşa Hazretlerine arzedilmiştir.~~

Kâzım

Yazıldı minh) 8

Memduh

Üçüncü Ordu Müfettiş Vekili
Mirliva

Kâzım Karabekir

Suret

Vesika No 52

عثمانلی ارکان حربیه دائره‌سی

شعبه

نامرو

صدارت مخصوصه تحریرات

۴۹۹ خصوصی

حربیه نظارت جلیله‌سی

سعادتلو افندم حضرتلری

حال حاضره موجودلری یک بتاریه قدر افعال اولان قول اردو و خرده‌زاد فرقه‌لرینه توحید و تنظیم عددی اداره نقطه نظرندن سهولت و مصلحتی و احوال حاضره حالیه بناءً مصرح‌ده نصرتلو مستدعی اولدیغی تأمل و اردو مفتشلکلرینه مفدما تعلیماتنامه ایله و بالطبع حلاجزک فی ایدیه‌یک مذکور مفتشلکلرک اردو قوماندانلقلرنه تحویلی مجلس جلاده تذکره‌سنه ارسال اولنمشدر. افتخارلرک سریعاً ایفاسنه همت بوریلمسی سبقتله تذکره خلاصه‌سی زرفنه

افندم ۲۰ توقمق ۲۲۷ / ۲۹ کانون ثانی ۲۲۵

صدر اعظم

داماد فرید

VESİKA NO. : 52

Osmanlı Ordu-yü Hümayunu
Başkumandanlığı Vekâleti
Şube
No.

Sadaret-i Uzmâ
Mektubî Kalemi
499 Hususi

SURET

Harbiye Nezaret-i Aliyyesine

Saadetlû Efendim Hazretleri

Halihazırda mevcutları pek ziyade tenakusetmiş olan Kolordu ve Fırkaların kısmen tevhîdile tahdid-i adedi idare noktai nazarından sühulet ve mazbutiyeti ve ahval-i hâzıra-i maliyeye binaen masrafca da tasarrufatı müstelzim olacağı teemmül ve Ordu Müfettişliklerine mukaddema talimatname ile verilen salâhiyetlerin ref'edilerek mezkûr Müfettişliklerin Ordu Kumandanlıklarına tahvili Meclis-i Vükelâca tezekkür kılınmış olmağla iktizasının serian ifasına himmet buyrulması siyakında tezkere-i hulûsverî terkim kılındı Efendim) 30/Şevval/337 : 29/Tem./335

Sadrâzam
Damat Ferid

Vesika No : 53

دقیقه : ساعت	تاریخ	محل :	نجی راپور	کوندرن :
			کوندرلمشدر	جبیصه ایدلمشدر ۲۵/۸/۷
			واصل اولمشدر	۴۵۷۵

آدرس ۲۵/۸/۷

شورای فکری ریاستی جلسه سنه

اردو و ژاندارمه نک تشکیلاتی حقنده اکمال و جهتی عموم نک تکلیفاتی احضار ایدیلکده اولویت و درست تقدیر . اول امرده اردو و نفتشلکلرنه مقدما تعلماتنامه ایله ویلایت صلاحیتلری رفع ایدیلرک مذکور نفتشلکلرک اردو قومانه نقلرینه تحریری خصوصلر مستعجلاً رقاده رفع خدمه و سلف الوجه اردو نفتشلکلرنه مقدما ویلایت تعلماتنامه موجبنجه ده تحریراتی ایله ~~تقدیم تنظیم سنه~~ ۲۹ مورخ ۲۹ تاریخ و ۴۹۹ نمره لی مکتوبمزک مدار تنبیهاتی تقدیر قبلنیلمه مدوضه .

ریاست

بلدیه

Tebyiz edilmiştir 7/8/35
7/8/35 Mehmet İzzî
Şube 1
4575

Şûrayi Askerî Riyaseti Celilesine

Ordu-yü Hümayunun teşkilâtı hakkında Erkânı Harbiyei Umumiyenin teklifatı ihzar edilmekte olup derdesti takdimdir. Evvelemirde Ordu Müfettişliklerine mukaddema talimatname ile verilen salâhiyetlerin ref'edilerek mezkûr Müfettişliklerin Ordu Kumandanlıklarına tahvili hususunun müstacelen bir karara raptı zımnında ve sâlifül'arz Ordu Müfettişliklerine mukaddema verilen talimatname suretinin de leffi ile ~~takdim kılındığı mâruzdur.~~ 29/Temmuz/35 tarih ve 499 Mektubî Kalemi hususî numaralı tezkerei Sadaretpenahînin takdim kılındığı mâruzdur.

Burhanettin Basri Kâzım Riyasetten
Mehmet Hâdi

Vesika No 54

V

كوندرن :	نجی رابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
١ / ٤٨٢٠	كوندرلمشدر			
٢٥/٨/٢٢	واصل اولمشدر			

آدرس ..... برنجی اردو قومندانلغنه

شفره { ایکنجی اردو قومندانلغنه
١٢ نجی فرقه اردو قومندانلغنه

قومندانلغمزه اوسه اوچنجی فرقه اردوسنی و فرقه عائد ویرلمه تعیات نده قومندانلغمز و فرقه اردوسی و فرقه یالنز عسکری قابلیت یعنی زمانده ده مکمل بر موقف و فرقه ایچون ایسه بوده کفایتی بالمجمله تعیات متعلقه اولمانه و اولنیرله متعلقه طوغریسه طوغریه ایچون ایسه کفایتدر فیه نه قومندانلغمزه مأموریت مکمل تعیات ویرمک صلاحیتده و بلکه ایسه محلی و محلی ایسه بو صلاحیت رفع ایدلمشدر. بناءً علیه بوندن قومندانلغمز و فرقه یالنز عسکریه - اداره و لایات قانونلری موجبنجه مأموریت طلب ایتمشدر. اسکیسه اساسه خصوصی و قوعوله جه مراجعتده جهت عسکریه دن کلان لوازم تسهیلات ابراز اولنمیدر.

ارکان حربیه نجی ١ / ٤٨٢٠

VESİKA NO. : 54

Şube : 1
4820
14/8/35

Birinci Ordu Müfettişliğine	Tezkere
İkinci Ordu Müfettişliğine 13 ncü Kolordu Kumandanlığına	Şifre

Müfettişliklerle Onüçüncü Kolordunun vazaifine ait verilen talimatın tta Müfettişlik ve Kolorduların vazaifi yalnız askerî olmayıp aynı zamanda da mülkîdir. İşbu müşterek vazaifin ifası için verecekleri bilcümle talimatı mıntakalarında bulunan vilâyetlerle mutasarrıflıklar doğrudandoğruya ifa edeceklerdir kaydiyle Müfettişliklere memurîn-i mülkiyeye talimat vermek salâhiyeti de verilmişdi Meclis-i Vükelâ kararıyle işbu salâhiyetler ref'edilmiştir binaenaleyh bundan sonra böyle Müfettişliklerin vazifesi yalnız askerîdir. İdare-i Vilâyât Kanunnamesi mucibince memurîn-i mülkiye tarafından âsayiş vesaire hususunda vukubulacak müracaatlere cihet-i askeriyeden hertürlü teshilât ibrazolunmalıdır.

Basri Mehmet Hâdi Süleyman Şefik

Erkân-ı Harbiye-i
Umumiye Şube 1 : 4820

Şifreye tahvil edildi
14/Ağustos/335
Ethem

Vesika No : 55

٥

صدارت عظمى

امور مهمه قلمى

١١٦٥

محمود حميد كديه

اراده سنيه صورتيدر

يجه اينجه اوجنجى اردو نقليه نقوليه

استوارده سنيه نك اجراسنه جبه تلك بلورز

٨ ذى القعده ١٦

صدر اعظم

داماد فريد

جبه تلك

سليمان شفيق

اصل نقله

مكتوبى قلم مدرى

نقل تلك

محمد

محرر

VESİKA NO. : 55

Babıâli
Sadaret-i Uzmâ
Umur-u Mühimme Kalemi
1165

Mehmet Vahîdettin

İrade-i Seniyye suretidir

Birinci İkinci Üçüncü Ordular Müfettişlikleri lâğvedilmiştir.
İşbu İrade-i Seniyyenin icrasına Harbiye Nazırı memurdur. 18/Zilkade/337 19/Ağustos/335.

Harbiye Nazırı

Süleyman Şefik

Sadrâzam

Damat Ferit

Muhittin

Muammer Senihi

Mukabele olundu

Aslına mutabıktır
Mektubî Kalemi Müdürü

Server

Vesika No : 56

صدارت عظمی

مکتوبی قلمی
٥٤٤

حربیه نظارتجه سنه

سعادتلو افندم حضرتلری

١٦ اغسطس تاریخلی و ١٠٧ نومرولو تذکره‌جه‌لرینه جواب. بحر ایچی و اهالیسی و مستحفظ‌لرینک لغو ولری حقنده بالاستیذان
تر فصد و جهاد ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی حرمت و مصونی نفاذ صحت و اولویت نسبتیمعلم ابقاء مقتضاسنه حسب تبعیه سائقه تقدیم قلنمشدر

حقنده

١٨ ذی القعده ١٣٣٥ / ١٦ اغسطس ١٩١٧

صدر اعظم مأمنه مستشاری
حقی

١ ریاست حربیه دائره‌سی
٢٥/٨/١٦

٤٨٧٢

لهما
٥٢٧

مستشارلغه وکالتنه
دفتر اردو دفتر انه نظارتنه
دفتر خانه حاضرلغنه
تبلیغ

٢٥/٨/١٧

١ ایاطه
٢٨٥٤

١ انقره
ب

مستحفظ‌لرک لغو ولری حقنده کی سوال و فیه تعلیمی یازلمه
و بو حقده اراده سنیه جاری بولنمقده اولدوغی حالده اردو مستحفظ‌لرینک عدم لغو
حقنده تبلیغ ایدلکده اولمسی حالده اجابه تبلیغ اولنمه‌سی
مناسب دکلدر . نظارتجه

٢٥ - ٨ - ١٧

Babıâli
Sadaret-i Uzmâ
Mektubî Kalemi
544

Harbiye Nezaret-i Aliyyesine

Saadetlû Efendim Hazretleri

14/Ağustos/335 tarihli ve 107 numaralı tezkire-i aliyyelerine cevaptır Birinci ve İkinci ve Üçüncü Ordu Müfettişliklerinin lâğıvları hakkında bil'istizân şerefsudûr buyrulan İrade-i Seniyye-i Hazret-i Padişahî suret-i musaddakası leffen sayb-ı vâlâlarına tesyar kılınmağla ifayi muktezasına himmet buyrulması, siyakında tezkire-i hulûsverî terkîm kılındı Efendim.

Rifat

18/Zilkade/337 : 16/Ağustos/335

Sadrâzam namına
Müsteşar
Rifat

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye
Dairesine
16/8/35

1. Şube
4872

Leffi 1
527

Erkân-ı Harbiye
Şube
2854
I M. Tevfik
II B
III Ğ
IV
17-8-35

Müfettişliklerle vekâletlerine ve Kolordu Kumandanlıklarına tebliğ kılınmıştır.

I. Ş. 17 - 8 - 35

Müfettişliklerin lâğvı teklifi hakkındaki ~~iradei seniyye~~ müsvedde Kalem-i Mahsusca yazılmış ve lâğıv hakkında İrade-i Seniyye havi bu tezkere de Kolordulara ve Müfettişliklere mezkûr Kalemce tamim edildikten sonra Erkân-ı Harbiye-i Umumiyeye havale edilerek gelmiştir.

Basri

Vesika No : 57

4

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
۱ ۸۷۶	کوندرلمشدر			
۱۷ / ۸ / ۲۲	واصل اولمشدر	وشقانه	۱۶ / ۸	

آدرس ..... دوائره / تعیین

۱- برنجی، ایکنجی و اوچنجی ردو مفتشلرینک نفوذ خصوصنه ارادهٔ سنیهٔ جنب پادشاهی شرفصدور بورولمشدر. بونده صوکره قصار دولت الله بیکنک خصوصده / خودغرضانه طوغریسنه نفوذ ایتمکه ایو مخابره ایده جکدر.

۲- مفتشلر قارشاهدنده بولنان اوادخلقنک شکایتلرینه و نفوذ خصوصنده معاملات ذلیه واقعه سنک رجا اولنور.

بعد جهت نفوذ دوائره
مفتشلره
ارسال اولنمشدر

محمد هادی

محمود بلیغ

VESİKA NO. : 57

1 nci Şube
4872
Müsvedde : 17/8/335 Yazıldığı gün : 18/8/35

Devaire ve şuabata tamim

1 — Birinci, İkinci ve Üçüncü Ordu Müfettişliklerinin lâğvı hususuna İrade-i Seniyye-i Cenab-ı Padişahî şerefsudûr buyurulmuştur. Bundansonra Kolordularla Elliyedinci Fırka her hususta doğrudan doğruya Nezaret-i Celile ile muhabere edeceklerdir.

2 — Müfettişlik karargâhlarında bulunan ümera ve zâbitanın sair mahallere tâyin ve nakilleri hususunun Muamelât-ı Zatiye Dairesince tebliği rica olunur.

Basri Mehmet Hâdi

Mahmut Beliğ

Harbiye Nezareti devairine
" " Müfettişliklere
Erkân-ı Harbiye şuabatına

Vesika No 58

حربیه نظارتی

نظارت شعبه‌سی

قلم مخصوص

۱۱۷۹

ادارهٔ سنیهٔ حربیه

محرر وجیه‌سیه

اوچنجی اردو قومانداننی تعیینی بابنده

اشبو اراده‌نیه تلك اجراسنه حربیه ناظری ۱۸ ذی القعده ۱۳۲۷ / ۱۸ کانون اول ۱۳۲۵

حربیه ناظری

محمد سلطان

داماد فریق

اصله مطابقدر

مکتوبجی قلم مدیری

رفعت

مقابله اولندی

محمد کمال

VESİKA NO. : 58

Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Kalem-i Mahsus
1179

Mehmet Vahîdettin

İrade-i Seniyye suretidir

Üçüncü Ordu Kumandanlığı lâğvedilmiştir

İşbu İrade-i Seniyyenin icrasına Harbiye Nazırı memurdur) 21/Zilkade/1337 18/Ağustos/1335.

Harbiye Nazırı
Süleyman Şefik

Sadrâzam
Damat Ferit

Aslına mutabıktır
Mektubî Kalemi Müdürü
Server

Mukabele olundu
Muammer Senîhi
Muhittin

Vesika No 59

صدارت عظمی

مکتوبی قلمی

٥٥١

سه

حربیه نظارت علیه سنه

سعادتلو افندم حضرتلری

١٦ عثمانی سنه ٣٤٥ تاریخلی تذکره عالیه‌لریه جوابدر. اوجنجی اردو قوماندانلغنك لغوی حضره بالا بنانه شرفصدور وسوق بیورلیدیغی
ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی‌یه صرف‌ی لفاظوب عالیلریه تبلیغ‌نه وبلغوا ایفای مقتضات همت بیورلمسی یاقده تذکره خصوصی ترقیمه
ابتدار قلندی افندم ١ ذی‌حجه سنه ٣٤٧ و عثمانی سنه ١٩٢٩

صدر اعظم ناظم
مختار
حسین

٢٥/٨/٢١

١
٤٩٧٩

١-كاه دفتر
٢٩-٤

٢٩-٨-٢١

VESİKA NO. : 59

Babıâli
Sadaret-i Uzmâ
Mektubî Kalemi
551

Harbiye Nezaret-i Aliyyesine

Saadetlû Efendim Hazretleri

16/Ağustos/335 tarihli tezkire-i aliyyelerine cevaptır Üçüncü Ordu Kumandanlığının lâğvı hakkında bilistizan şerefsudûr ve sünuh buyrulan İrade-i Seniyye-i Hazret-i Padişahî suret-i musaddakası leffen savbıâlilerine tesyar kılınmış olmağla ifayi muktezasına himmet buyrulması siyakında tezkire-i hulûsveri terkîmine iptidar kılındı Efendim) 22/Zilkade/337 : 19/Ağustos/335

Sadrâzam namına
Müsteşar

Rifat

Şube : 1 R. P.

4979 Erkân-ı Harbiye
tezkere
2903 Ş/1 M 21/8/35

I

21/8/35 21/8

Vesika No : 60

٢٢٥/٨.٤٤

حضرات سلبا شعبه‌نا ارزه

عثمانلی آرشیوی

شعبه

نومرو

٢٥/٨/١٩ بالاستناد

اوجوار دوغومانه انتقالی قضوی، بالاستناد

تاریخده ایراده سنی حضرت پادشاهی انزه ایلدیلر.

تورباتسه

قوله اردو غومانه انتقالیه

حربیه طائفه دائره‌نه

مختصاریه

حربیه نظری

[illegible]

VESİKA NO. : 60

Osmanlı Orduyü Hümayunu
Başkumandanlığı Vekâleti
Şube

Numara

Harbiye Nazırı Süleyman
Şefik Paşa tarafından

Üçüncü Ordu Kumandanlığının lâğvı, bilistizan 18/8/35 tarihinde İrade-i Seniyye-i Hazret-i Padişahîye iktiran eylemiştir.

Tevziat :

Kolordu Kumandanlıklarına
Harbiye Nezareti devairine
" " Müfettişliklerine

Harbiye Nazırı
Süleyman Şefik